

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา  
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การศึกษาการเปลี่ยนวิธีการตราค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และการรับรู้ของนักลงทุน

สุชาดา วุฒิปัญญารัตน์กุล

26 ม.ค. 2558  
347802

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบัญชี

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้  
พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ สุชาดา วุฒิปิณญ์รัตนกุล เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม  
หลักสูตรปริญญาบัญชี มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ศิริดา จารุตกานนท์.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ศิริดา จารุตกานนท์)

ศิริดา จารุตกานนท์.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.ศิริดา จารุตกานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศิริดา จารุตกานนท์.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา)

ศิริดา จารุตกานนท์.....กรรมการ

(ดร.ศิริดา จารุตกานนท์)

ศิริดา จารุตกานนท์.....กรรมการ

(ดร.ศิริดา จารุตกานนท์)

ชวลิต กิจการเลิศอุดม.....กรรมการ

(ดร.ชวลิต กิจการเลิศอุดม)

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ  
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

ศิริดา จารุตกานนท์.....คณบดีคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชณี นนทศักดิ์)

วันที่ 26 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2556

## ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.ศิริดา จารุตกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดและเอาใจใส่ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ดร.อภิชาติ คณารัตนวงศ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำเพิ่มเติมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ คุณอาและครอบครัววุฒิปัญญารัตนกุลทุกท่านที่ให้โอกาสในการศึกษาครั้งนี้ โดยการสนับสนุนทางด้านทุนทรัพย์ รวมถึงช่วยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ และทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์นี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ

สุชาดา วุฒิปัญญารัตนกุล

52920265: สาขาวิชา: การบัญชี: บข.ม. (บัญชีมหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: การตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์/ วิธีราคาทุน/ วิธีราคาตีใหม่/ ราคาหลักทรัพย์/  
 นักลงทุน

สุชาดา วุฒิปัญญารัตนกุล: การศึกษาการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์  
 และการรับรู้ของนักลงทุน (A STUDY OF CHANGE IN VALUATION METHOD OF  
 PROPERTY, PLANT, AND EQUIPMENT AND INVESTORS' PERCEPTION) อาจารย์  
 ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ศิรดา จารุดกานนท์, บธ.ค., ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์, บธ.ค., 80 หน้า.  
 ปี พ.ศ. 2556.

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคา  
 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนและศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูล  
 ในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่จากการใช้  
 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยใช้ข้อมูลงบ  
 การเงินประจำปีและราคาหลักทรัพย์ปี 2554 กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนใน  
 ตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เปลี่ยนจากวิธีราคาตี  
 ใหม่เป็นวิธีราคาทุน ซึ่งศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกและเทคนิคการ  
 วิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธี  
 ราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ผลการดำเนินงานของกิจการ โครงสร้าง  
 เงินทุนของกิจการ อัตราการเติบโตของกิจการ ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของกิจการ และ  
 ขนาดของกิจการ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน  
 อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน  
 อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเกินทุนจากการตีราคา  
 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และผลต่างของค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาทุนและฐานราคาตี  
 ใหม่กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษา  
 พบว่า ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคา  
 หลักทรัพย์ ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์ของผลต่างของค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาทุน  
 และฐานราคาตีใหม่กับราคาหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

52920265: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC. (ACCOUNTING)

KEYWORDS: VALUATION METHOD OF PROPERTY, PLANT, AND EQUIPMENT/COST  
METHOD/ REVALUATION METHOD/ STOCK PRICE

SUCHADA WUTTIPANYARATTANAKUL: A STUDY OF CHANGE IN  
VALUATION METHOD OF PROPERTY, PLANT, AND EQUIPMENT AND INVESTORS'  
PERCEPTION ADVISOR: SIRADA JARUTAKANONT, D.B.A., SINCHAI  
PAVEENPONGPAT, Ph.D., 80 P. 2013.

The objective of this study is to investigate the factors affect to the change in valuation method of property, plants, and equipments from revaluation method to cost method and to study the value relevance of fixed asset revaluation according to the adoption of Thai Accounting Standard No.16 (revised 2552): Property, Plant, and Equipment by using the data from annual financial statement and stock prices of year 2011. The samples of this study are companies listed in The Stock Exchange Thailand which are using revaluation method and companies which have already changed to cost method. This study uses logistic regression and multiple regression analysis.

The study in factors affect to the change in valuation method of property, plants, and equipments from revaluation method to the cost method consists of five significant factors which are firm performance, capital structure, firm growth, fixed asset intensity, and firm size. The result of this study finds that there is no factor significantly affecting to the change in valuation method of property, plants, and equipments from revaluation method to cost method.

The study of value relevance of fixed asset revaluation is conducted by studying the relationship between revaluation reserves and difference in depreciation calculated by using revaluation method and cost method with stock prices of companies listed in Stock Exchange Thailand. The result of this study shows that revaluation reserves is positively related to stock prices. On the other hand, the study does not find significant relationship between the difference in depreciations calculated by using revaluation method and cost method.

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีเรื่องที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์.....	11
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์และ ทฤษฎีการส่งสัญญาณ.....	14
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานความมีประสิทธิภาพของ ตลาดทุนและความมีประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี.....	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ลักษณะประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	50
ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน.....	50
ส่วนที่ 2 การศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือก วิธีการตีราคา ที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่.....	57
5 สรุปและอภิปรายผล.....	63
สรุปและอภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	75
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	80

## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 จำนวนตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เลือกใช้วิธีการบัญชีระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีราคาตีใหม่ในการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ แยกตามหมวดอุตสาหกรรม.....	34
3-2 จำนวนตัวอย่างบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่และบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนแยกตามหมวดอุตสาหกรรมและช่วงปีที่ทดสอบ.....	35
3-3 สรุปรายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน.....	42
3-4 สรุปรายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่.....	48
4-1 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน.....	51
4-2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามปี 2554 .....	53
4-3 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคา ทุน.....	54
4-4 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามปี 2554.....	57
4-5 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน.....	60



## สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี 2552 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้กิจการสามารถเลือกตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ได้ 2 วิธี คือ วิธีราคาทุนเดิมและวิธีราคาตีใหม่ โดยวิธีราคาทุนเดิมจะให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือในขณะที่วิธีราคาตีใหม่จะให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554) เนื่องจากวิธีราคาตีใหม่จะใช้มูลค่ายุติธรรมเป็นเกณฑ์ในการวัดมูลค่าซึ่งจะทำให้การแสดงผลค่าของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในงบแสดงฐานะทางการเงิน (Statement of Financial Position) สะท้อนความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งจากการที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ระหว่างวิธีราคาทุนเดิมและวิธีราคาตีใหม่ได้นั้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด กำหนดให้ผู้บริหารต้องใช้ดุลพินิจในการเลือกนโยบายการบัญชีที่ส่งผลให้ข้อมูลในงบการเงินมีความน่าเชื่อถือและมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามผู้บริหารของแต่ละกิจการย่อมมีแรงจูงใจที่แตกต่างกันในการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยผู้บริหารจะเลือกวิธีการบัญชีที่ช่วยสร้างอรรถประโยชน์หรือความมั่งคั่งเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองมากที่สุด ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเลือกวิธีการบัญชีของผู้บริหารอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมกิจการจึงเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีเช่นนั้น

จากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ซึ่งมาตรฐานฉบับนี้มีการเปลี่ยนแปลงจากมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ฉบับที่ 32 ซึ่งประกาศใช้ในปี 2542 ประกาศสภาวิชาชีพฉบับที่ 25/2549 เรื่อง การบันทึกบัญชีเมื่อมีการตีราคาใหม่ และมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2550) ในส่วนของการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในกรณีที่กิจการมีการตีราคาใหม่ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของประเทศไทยที่ประกาศใช้เกี่ยวกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในกรณีที่กิจการมีการตีราคา

ใหม่ก่อนที่จะมีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ได้มีข้อบกพร่องทำให้สามารถคิดค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาทุนเดิมได้ แต่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ได้กำหนดให้กิจการที่มีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ให้คำนวณค่าเสื่อมราคาจากราคาที่ตีใหม่เท่านั้น ไม่อนุโลมให้คำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่ตีใหม่จากฐานราคาทุนเดิมดังเช่นในอดีต จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมีผลกระทบในด้านลบต่อกำไรสุทธิ เนื่องจากค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้น รวมถึงอาจมีผลกระทบต่อประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

จากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์อาจเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยอาจทำให้ผู้บริหารมีแรงจูงใจในเปลี่ยนนโยบายการบัญชีจากวิธีราคาใหม่มาใช้วิธีราคาทุนเดิม ทั้งๆที่วิธีราคาตีใหม่จะให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจและทำให้ข้อมูลทางการเงินสะท้อนความเป็นจริงมากกว่าวิธีราคาทุนเดิม จะเห็นได้ว่าวิธีราคาตีใหม่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุนมากกว่าวิธีราคาทุนเดิม แต่เพราะเหตุใดผู้บริหารกลับเลือกที่จะเปลี่ยนนโยบายการบัญชีจากวิธีราคาตีใหม่ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุนมากกว่า แล้วกลับมาใช้วิธีราคาทุนเดิมที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุนน้อยกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน และศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากการที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีราคาตีใหม่ได้นั้น ผู้บริหารของแต่ละกิจการย่อมมีแรงจูงใจที่แตกต่างกันในการเลือกวิธีการบัญชีที่ตอบสนองความต้องการของตนเองมากที่สุด ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเลือกวิธีการบัญชีของผู้บริหารอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory) ประกอบด้วย 3 สมมติฐาน ได้แก่ สมมติฐานการให้ผลตอบแทน สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาก่อนนี้ และสมมติฐานต้นทุนทางการเมือง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน และศึกษา

ความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ การวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดวัตถุประสงค์งานวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิธีการบัญชีที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เลือกใช้ในการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน
3. เพื่อศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกใช้วิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

### สมมติฐานของการวิจัย

ส่วนที่ 1: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

งานวิจัยฉบับนี้มี 2 ทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ประกอบด้วย ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory) เป็นทฤษฎีที่อธิบายและคาดการณ์เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางบัญชี หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการอธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมกิจการจึงเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชี เช่นนั้น ซึ่งประกอบด้วย 3 สมมติฐาน ได้แก่ สมมติฐานการให้ผลตอบแทน สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาอันหนึ่ง และสมมติฐานต้นทุนทางการเมือง และทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory) เป็นทฤษฎีที่กล่าวว่าผู้บริหารมีแรงจูงใจที่จะรักษาความน่าเชื่อถือของกิจการต่อตลาดหลักทรัพย์ผ่านการรายงานผลการดำเนินงานของกิจการ ดังนั้นตามทฤษฎีการส่งสัญญาณจะคาดการณ์ว่ากิจการที่มีข้อมูลมากกว่าจะพยายามส่งสัญญาณข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลที่ตนเองมีอยู่ไปยังตลาดเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาการไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล จากทฤษฎีเหล่านี้จึงนำมาซึ่งสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory) ประกอบด้วย 3 สมมติฐานดังนี้

#### 1.1 สมมติฐานการให้ผลตอบแทน

ก่อนที่มีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ การคำนวณค่าเสื่อมราคาในกรณีที่กิจการเลือกตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่สามารถคำนวณค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาทุนเดิมได้ ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ การคำนวณค่าเสื่อม

ราคาในกรณีที่กิจการเลือกตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ไม่อนุญาตให้คำนวณค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาทุนเดิมดังเช่นในอดีต หากกิจการมีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาที่ตีใหม่เท่านั้น จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวกิจการที่ตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่จะมีค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นในงบกำไรขาดทุนซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อผลการดำเนินงานของกิจการ เนื่องจากค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นจะทำให้กำไรลดลง และหากผลตอบแทนหรือแผนการจ่ายโบนัสของผู้บริหารขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงาน (Bonus Plan Hypothesis) จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

จากงานวิจัยของ Healy, 1985; Gaver et al., 1995; Guidry et al., 1999 ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของแผนการจ่ายโบนัสกับการกำหนดนโยบายการบัญชีของผู้บริหาร ซึ่งจากการวิจัยพบว่ากิจการที่มีผลการดำเนินงานที่ดีมีแนวโน้มที่จะเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่ทำให้ตัวเลขกำไรสูงขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้กับตนเอง ดังนั้นผลการดำเนินงานของกิจการอาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ ได้ดังนี้

H1: ผลการดำเนินงานของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

## 1.2 สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาก่อนนี้

สมมติฐานนี้กล่าวว่า กิจการที่มีภาระผูกพันกับสถาบันการเงินจะต้องรักษาระดับความเสี่ยง (Smith & Warner, 1979) ระดับเงินสดของกิจการ โครงสร้างเงินทุน ตลอดจนเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เข้าห็นี้ระบุในสัญญาเงินกู้เพื่อให้กิจการสามารถชำระหนี้และดอกเบี้ยได้ตามกำหนด ซึ่งหากไม่สามารถทำตามเงื่อนไขก็อาจส่งผลในทางลบต่อการค้าประกันหนี้ อัตราดอกเบี้ย การชำระเงินต้น รวมถึงความสามารถในการก่อหนี้เพิ่มก็อาจลดลง ผู้บริหารของกิจการจึงต้องรักษาระดับความเสี่ยง เงินสดในมือ หรืออัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไข สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้ผู้บริหารเลือกหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีที่มีผลให้อัตราส่วนทางการเงินไม่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าที่กำหนด โดยอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องรักษาให้เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้ โดยอัตราส่วนนี้จะแสดงโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่าสินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืมหรือมาจากทุนของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการมีหนี้สินมากกว่าทุน ซึ่งอาจมีโอกาที่กิจการจะไม่สามารถชำระหนี้ได้สูงตามไปด้วยซึ่งไม่เป็นผลดีต่อกิจการ ดังนั้นผู้บริหารของกิจการจึงต้องรักษาอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นให้อยู่ในระดับที่เข้าห็นี้อยอมรับได้ ซึ่งหากอัตราส่วนนี้สูง

จนเกินไปผู้บริหารของกิจการอาจเลือกหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีเพื่อให้อัตราส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าที่เจ้าหน้าที่กำหนดเพื่อรักษาความสามารถในการกู้ยืมเงินของ กิจการ

การเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถช่วยรักษา ความสามารถในการกู้ยืมเงินของกิจการ จากงานวิจัยของ Brown and others (1992) and Whittred and Chan (1992) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับสมมติฐานข้อตกลงในสัญญา ก่อนนี้กับการตีราคาสินทรัพย์ ใหม่ พบว่า กิจการที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงจะพยายามรักษาความสามารถใน การกู้ยืมเงิน โดยการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ เนื่องจากการตีราคาสินทรัพย์ใหม่จะทำให้โครงสร้าง เงินทุนของกิจการเปลี่ยนแปลง โดยจะทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลให้อัตราอัตราส่วน หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าลดลงทำให้กิจการยังคงสามารถรักษาเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้ตามที่ เจ้าหน้าที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้น โครงสร้างเงินทุนของกิจการอาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยน วิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐาน ที่ใช้ในการทดสอบ ได้ดังนี้

H2: โครงสร้างเงินทุนของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

### 1.3 สมมติฐานต้นทุนทางการเมือง

สมมติฐานนี้กล่าวว่ารัฐบาลจะให้ความสนใจกับกิจการที่มีขนาดใหญ่และมีผลกำไร สูง ถ้ารัฐบาลเชื่อว่าธุรกิจใดหรืออุตสาหกรรมใดกำลังเอารัดเอาเปรียบสาธารณชนและสร้างกำไร จอมปลอมก็จะเข้าทำการตรวจสอบกำไรว่าสูงเกินกว่าความเป็นจริงหรือไม่ ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้าง แรงกดดันให้กับกิจการที่จะต้องปรับลดกำไรลง ซึ่งอาจทำให้กิจการหรือผู้บริหารมีแนวโน้มในการ เลือกใช้วิธีการบัญชีที่ช่วยลดความเสี่ยงทางการเมือง (Political Risk) ลง จะทำให้กิจการไม่เป็นที่ สนใจของรัฐบาล โดยเลือกวิธีการบัญชีที่แสดงผลกำไรต่ำ แต่ในงานวิจัยฉบับนี้ไม่ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับสมมติฐานต้นทุนทางการเมือง เนื่องจากค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณภาษี เงินได้นิติบุคคลตามพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 145/2527 นั้นได้กำหนดให้คำนวณค่าเสื่อมราคาจาก ฐานราคาทุนเดิม ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหาร ไม่มีแรงจูงใจในการใช้ค่าเสื่อมราคาจากการตีราคา สินทรัพย์เพิ่มมาช่วยในการลดรายได้ให้ต่ำลงเพื่อทำให้เสียภาษีน้อยลงหรือลดความเสี่ยงทางด้าน การเมืองจากรัฐบาล สหภาพแรงงาน ฯลฯ

### 2. ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

ทฤษฎีการส่งสัญญาณเป็นทฤษฎีที่ผู้บริหารมีแรงจูงใจที่จะรักษาความน่าเชื่อถือของ กิจการต่อตลาดหลักทรัพย์ผ่านการรายงานผลการดำเนินงานของกิจการ ดังนั้นตามทฤษฎีการส่ง

สัญญาจะคาดการณ์ว่ากิจการที่มีข้อมูลมากกว่าจะพยายามส่งสัญญาณข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลที่ตนเองมีอยู่ไปยังตลาดเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาการไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (ชนกร ม้าแก้ว, 2544) ซึ่งจากการศึกษาของ Godfrey and others (2000, p. 302) พบว่าการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นการส่งสัญญาณข้อมูลที่สำคัญให้แก่ผู้ใช้งบการเงินทราบซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล และจากการศึกษาของ Pisek (2006) Ink Tay (2009) พบว่าการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จะมีผลกระทบต่อโอกาสในการเจริญเติบโตของกิจการ โดยกิจการที่มีการเจริญเติบโตสูงจะมีโอกาสในการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มเพื่อรองรับการเจริญเติบโตที่เพิ่มมากขึ้นมากกว่ากิจการที่มีการเจริญเติบโตต่ำ ดังนั้นอัตราการเติบโตของกิจการอาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ ได้ดังนี้

H3: อัตราการเติบโตของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

นอกจาก 2 ทฤษฎีข้างต้นจากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยยังได้พบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ซึ่งก็คือ ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร และขนาดของกิจการ

### 3. ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร

ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรเป็นอัตราส่วนของสินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสัดส่วนของสินทรัพย์ถาวรของกิจการ โดยถ้าความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรมีค่าสูงจะแสดงว่ากิจการมีสินทรัพย์ถาวรในสัดส่วนที่สูง ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรสามารถส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ได้ โดยสินทรัพย์ถาวรเป็นตัวแทนหลักประกันของกิจการตามสัญญาเงินกู้ เนื่องจากเจ้าหนี้ตามสัญญาเงินกู้มักต้องการให้กิจการที่กู้มีสินทรัพย์ถาวรในสัดส่วนที่สูงเพื่อเป็นหลักประกันหนี้สิน ซึ่งกิจการที่มีความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรต่ำอาจมีแรงจูงใจในการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เพิ่มเพื่อเป็นหลักประกันที่มั่นคงให้กับเจ้าหนี้เพื่อปรับปรุงความสามารถในการกู้ยืม เนื่องจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เพิ่มทำให้มูลค่าของสินทรัพย์ถาวรเพิ่มจึงส่งผลให้ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรมีค่าสูงตามไปด้วย Barlev and others (2007) และจากการศึกษาของ Brown and others (1992) Lin and Peasnell (2000a) พบว่าการตัดสินใจตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร

การที่กิจการมีสินทรัพย์ถาวรในสัดส่วนที่สูงผู้บริหารย่อมต้องใช้ดุลยพินิจอย่างมากในการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ระหว่างวิธีราคาตีใหม่และวิธีราคาทุน เนื่องจาก

หากกิจการเลือกวิธีราคาตีใหม่ก็จะเป็นผลดีต่อกิจการ โดยทำให้สินทรัพย์รวมมีมูลค่าสูงขึ้น แต่กิจการก็จะมีผลกระทบตามมาในเรื่องของค่าเสื่อมราคาตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ที่กำหนดให้กิจการที่เลือกวิธีราคาตีใหม่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาตีใหม่ไม่อนุโลมให้คำนวณจากฐานราคาทุนเดิมดังเช่นในอดีต การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้มีค่าเสื่อมราคาเพิ่มขึ้นในงบกำไรขาดทุนซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อผลการดำเนินงานของกิจการ เนื่องจากค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นจะทำให้กำไรลดลง ยิ่งกิจการมีสินทรัพย์ถาวรมากเท่าไรก็จะทำให้มีค่าเสื่อมเพิ่มขึ้นมากเท่านั้น ดังนั้นความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรอาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ ได้ดังนี้

H4: ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

#### 4. ขนาดของกิจการ

จากงานวิจัยในอดีตได้มีการศึกษาถึงผลกระทบของขนาดของกิจการกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีต่าง ๆ เช่น Dopuch and Pincus (1988) Kuo (1993) สิริยา สุขชา(2547) และวัลลภ เผ่านักรบ (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือ โดยพบว่าขนาดของกิจการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือ รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแสดงรายการในงบกระแสเงินสดของสุณิสสา (2552) พบว่าขนาดของกิจการมีอิทธิพลต่อการเลือกแสดงรายการในงบกระแสเงินสด และในส่วนของการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกวิธีการตีราคา ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์พบว่า มีงานวิจัยในต่างประเทศของ Lin and Peasnell (2000a) Ink Tay (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์กับขนาดของกิจการ พบว่าการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของกิจการ ดังนั้นขนาดของกิจการอาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ ได้ดังนี้

H5: ขนาดของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ส่วนที่ 2: ความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ กำหนดให้กิจการสามารถเลือกตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ได้ 2 วิธี คือ วิธีราคาทุนเดิมและวิธีราคาตีใหม่



โดยวิธีราคาทุนเดิมจะให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ในขณะที่วิธีราคาตีใหม่จะถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของวิธีราคาทุนเดิม (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554) จะเห็นได้ว่าวิธีราคาทุนเดิมและวิธีราคาตีใหม่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่แตกต่างกันก็จะทำให้ความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินแตกต่างกันด้วย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของนักลงทุน สำหรับงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของข้อมูลทางการบัญชีของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ส่วนใหญ่จะศึกษาความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ โดยจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์กับส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ ดังเช่นงานวิจัยในต่างประเทศของ Easton and others (1993) Barth and Clinch (1998) Aboody and others (1999) และงานวิจัยในประเทศไทยของ Pisek (2006) โดยทั้งหมดนี้พบว่าส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ แสดงว่าส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของนักลงทุน ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบได้ดังนี้

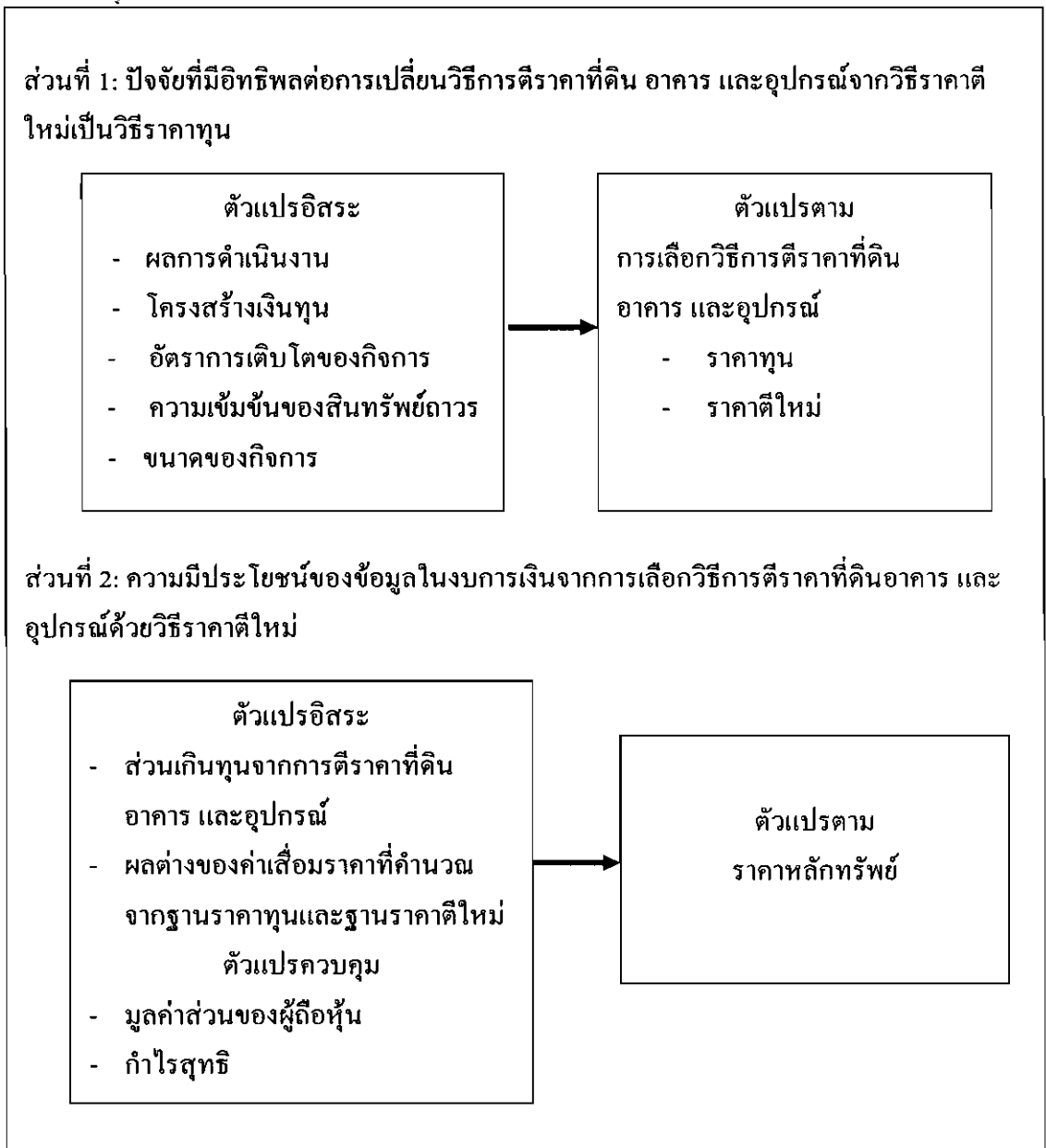
H6: ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัท

จากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ซึ่งมาตรฐานฉบับนี้มีการเปลี่ยนแปลงจากมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ฉบับที่ 32 ซึ่งประกาศใช้ในปี 2542 ประกาศสภาวิชาชีพฉบับที่ 25/2549 เรื่อง การบันทึกบัญชีเมื่อมีการตีราคาใหม่ และมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2550) ในส่วนของการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในกรณีที่เกิดการมีการตีราคาใหม่ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของประเทศไทยที่ประกาศใช้เกี่ยวกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในกรณีที่เกิดการมีการตีราคาใหม่ก่อนที่จะมีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ได้มีข้อยกเว้นให้สามารถคิดค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาทุนเดิมได้ แต่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ได้กำหนดให้กิจการที่มีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ให้คำนวณค่าเสื่อมราคาจากราคาที่ตีใหม่เท่านั้น ไม่นอนุโลมให้คำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่ตีใหม่จากฐานราคาทุนเดิมดังเช่นในอดีต จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมีผลกระทบในด้านลบต่อกำไรสุทธิ เนื่องจากค่าเสื่อมราคาที่สูงขึ้น รวมถึงอาจมีผลกระทบต่อประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ผู้วิจัยจึง

กำหนดสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ ได้ดังนี้

H7: ผลต่างของค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาทุนและฐานราคาตีใหม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัท

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงวิธีการบัญชีที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เลือกใช้ในการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน
3. ทำให้ทราบถึงความมีประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชีในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่
4. ทำให้ผู้บริหารทราบถึงผลกระทบจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่มีต่อราคาหลักทรัพย์
5. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน โดยเฉพาะนักลงทุนสามารถนำผลการวิจัยที่ได้นี้เป็นแนวทางพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์ เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
6. เพื่อเป็นข้อมูลต่อสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ถึงผลกระทบของการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อข้อมูลในงบการเงิน

## ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน และศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ ซึ่งขอบเขตของงานวิจัยฉบับนี้ศึกษาโดยใช้ข้อมูลงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2554 ซึ่งเป็นปีแรกที่มีมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีผลบังคับใช้ โดยเลือกศึกษาทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และกลุ่มกองทุนเพื่อการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากกลุ่มธุรกิจดังกล่าวมีวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาตีใหม่เป็นวิธีการราคาทุน และศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีการราคาตีใหม่ โดยมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ และทฤษฎีการส่งสัญญาณ
3. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี และสมมติฐานความมีประสิทธิภาพของตลาดทุน

#### แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ในอดีตการวัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่แสดงในงบการเงินนั้นจะวัดมูลค่าโดยใช้วิธีการราคาทุนเดิมเท่านั้น จนกระทั่งปี 2532 สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (Institute of Certified Accountant and Auditors of Thailand: ICAAT) ได้ออกมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 9 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (TAS 9) โดยมาตรฐานฉบับนี้อุญาตให้วัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยใช้ราคาตีใหม่ที่มิใช่ราคาทุนเดิมได้ ซึ่งในกรณีที่มีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ที่ทำให้มูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สูงกว่าราคาทุนเดิม ค่าเสื่อมราคาทีแสดงในงบกำไรขาดทุนให้คำนวณจากราคาทุนเดิม ต่อมาในปี 2542 สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ออกมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (TAS 32) โดยมาตรฐานฉบับนี้เป็นมาตรฐานที่ออกมาแทนมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 9 ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรมมาใช้ในการวัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 ได้กำหนดแนวทางที่อาจเลือกปฏิบัติในการวัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยอนุญาตให้ใช้ราคาตีใหม่ที่มิใช่ราคาทุนเดิมในการวัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ได้ ซึ่งราคาตีใหม่ หมายถึง มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการตีราคาใหม่ หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมที่คำนวณจากมูลค่ายุติธรรมนั้นและค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ โดยมูลค่ายุติธรรมมักกำหนดจากการประเมินราคาโดยผู้ประเมินราคาอิสระ ซึ่งในกรณีที่มีการตีราคา

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ก็ลดการต้องคำนวณค่าเสื่อมราคาจากราคาที่ตีใหม่ ดังนั้นภายใต้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 หากกิจการเลือกใช้วิธีตีราคาสินทรัพย์ใหม่จะทำให้กิจการมีกำไรลดลง เนื่องจากค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศยกเว้นเกี่ยวกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่มีการตีราคาใหม่ โดยอนุญาตให้คำนวณค่าเสื่อมราคาจากราคาทุนเดิมได้ สำหรับค่าเสื่อมราคาของส่วนที่ตีราคาเพิ่มขึ้นให้นำไปหักออกจากบัญชีส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ และประกาศฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้จนถึงปี 2549

หลังจากที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศยกเว้นเกี่ยวกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่มีการตีราคาใหม่ที่อนุญาตให้คำนวณค่าเสื่อมราคาจากราคาทุนเดิมได้ ต่อมาในปี 2549 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ออกประกาศสภาวิชาชีพฉบับที่ 25/2549 เรื่อง การบันทึกบัญชีเมื่อมีการตีราคาใหม่ซึ่งประกาศฉบับนี้เป็นประกาศที่แก้ไขจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 โดยเมื่อมีการตีราคาใหม่ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 ให้ปฏิบัติโดยมีทางเลือกในการบันทึกบัญชีได้ 2 วิธี คือ ปฏิบัติตามหลักการที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 38 ของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 หรือปฏิบัติตามเกณฑ์ราคาทุนเมื่อมีการตีราคาเพิ่มขึ้น โดยให้ปรับปรุงราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ให้มีราคาตามราคาตีใหม่โดยบันทึกเฉพาะมูลค่าสุทธิของราคาตามบัญชีที่ตีเพิ่มขึ้น ไปยัง บัญชีสินทรัพย์-ราคาตีเพิ่มคู่กับ บัญชีส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์เพิ่ม ทั้งนี้บัญชีสินทรัพย์เดิมก็ยังคงแสดงอยู่ในราคาทุนตามเดิม ส่วนค่าเสื่อมราคาตัดไปสู่อุปกรณ์ให้คำนวณตามราคาต้นทุนเดิม และค่าเสื่อมราคาของส่วนที่ตีราคาเพิ่มขึ้นให้ตัดไปสู่อุปกรณ์ส่วนเกินทุนจากการตีราคาเพิ่ม และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีการปรับปรุงและประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีใหม่หลายฉบับ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standard: IFRS) เนื่องจาก มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเป็นมาตรฐานใหม่ที่กำหนดโดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีสากล (International Accounting Standard Board : IASB) โดยพัฒนาและออกกฎระเบียบการบัญชีใหม่เพื่อที่จะกำหนดมาตรฐานการบัญชีให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั่วโลก โดยมาตรฐานการบัญชีที่มีการปรับปรุงและประกาศใช้ใหม่นี้ได้มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนเพื่อลดความซ้ำซ้อนและข้อขัดแย้งในแต่ละฉบับเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของธุรกิจในประเทศไทยและช่วยให้งบการเงินสะท้อนถึงความเป็นจริงมากขึ้น รวมถึงเป็นการยกระดับมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย (Thai Accounting Standard: TAS) ให้เทียบเท่ามาตรฐานการบัญชีสากล (IFRS) สิ่งเหล่านี้ทำให้เป็นที่

ยอมรับในการทำธุรกิจข้ามประเทศมากขึ้น ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 ก็เป็นหนึ่งในมาตรฐานการบัญชีที่มีการปรับปรุงเช่นกัน

ในปี 2550 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีการปรับปรุงและออกมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (TAS 16) มาใช้บังคับแทนมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีความแตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 ในส่วนของการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ โดยมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2550) กำหนดว่า หากกิจการสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ได้อย่างน่าเชื่อถือ กิจการอาจแสดงรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยราคาที่เป็นใหม่ ซึ่งการใช้วิธีการราคาใหม่ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 ไม่ได้มีเงื่อนไขว่ากิจการจะสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ได้อย่างน่าเชื่อถือ ต่อมาในปี 2552 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (TAS 16) ซึ่งเนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีความแตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2550) ในส่วนของการคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ในกรณีที่มีการตีราคาใหม่ โดยหากกิจการเลือกแสดงมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ตามวิธีการราคาใหม่ การคำนวณค่าเสื่อมราคาของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จะต้องคำนวณจากราคาที่เป็นใหม่ไม่อนุโลมให้คำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากราคาทุนเดิมดังเช่นในอดีต ซึ่งมาตรฐานฉบับนี้ได้กำหนดให้มีแนวทางที่อาจเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดงมูลค่าของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถเลือกที่จะแสดงมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์โดยใช้ราคาทุนเดิมราคาที่เป็นใหม่ก็ได้ โดยวิธีการราคาทุนเดิมจะให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือในขณะที่วิธีการราคาที่เป็นใหม่จะให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ เนื่องจาก วิธีการราคาที่เป็นใหม่จะใช้มูลค่ายุติธรรมเป็นเกณฑ์ในการวัดมูลค่าซึ่งจะทำให้การแสดงผลมูลค่าของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในงบแสดงฐานะทางการเงิน (Statement of Financial Position) สะท้อนความเป็นจริงมากที่สุด โดยหากบริษัทเลือกแสดงผลมูลค่าสินทรัพย์ภายหลังการรับรู้เริ่มแรกในงบแสดงฐานะทางการเงินด้วยราคาที่เป็นใหม่ มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์จะเพิ่มขึ้นและส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์จะถูกบันทึกไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่ง Henderson and Goodwin (1992) ได้สรุปผลกระทบที่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ไว้ว่ากำไรของกิจการจะลดต่ำลงเนื่องจากค่าเสื่อมราคาเพิ่มขึ้นจากการตีราคาสินทรัพย์เพิ่ม มีผลทำให้อัตราส่วนทางการเงินลดลงด้วย รวมถึงต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการว่าจ้างผู้ประเมินอิสระเพื่อที่จะประเมินมูลค่ามูลค่ายุติธรรมของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ได้อย่างน่าเชื่อถือ จะเห็นได้ว่าการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่จะทำให้ผลการดำเนินงานของกิจการลดลง แต่ผู้บริหารบางกิจการก็ยังคงเลือกใช้นโยบายนี้ ดังนั้นจะต้องมีแรงจูงใจที่มีอิทธิพลสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารตัดสินใจเลือกใช้นโยบายนี้

ราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ซึ่ง Henderson and Goodwin (1992) ได้สรุปเหตุผลที่เป็นไปได้ในการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ใหม่ของบริษัทในประเทศออสเตรเลียไว้ 6 ประเด็นดังนี้

1. เพื่อให้วัดค่าอะไรที่เกิดขึ้นจริงได้ว่าสูงหรือต่ำกว่า เนื่องจาก ค่าเสื่อมราคาตามราคาทุนเดิมไม่สอดคล้องกับรายได้และค่าใช้จ่ายที่เป็นราคาปัจจุบัน ดังนั้น การตีราคาใหม่จะสะท้อนค่าอะไรที่แท้จริงได้

2. เพื่อให้ข้อมูลในงบการเงินมีความหมายมากขึ้น เนื่องจาก เป็นมูลค่าที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจที่แท้จริงของกิจการ

3. ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ สามารถนำมาออกหุ้น โบนัสได้

4. เพื่อให้สินทรัพย์ที่มีอยู่มีมูลค่ามากขึ้นและราคาหุ้นเพิ่มขึ้น

5. เพื่อให้อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ดีขึ้น

6. ถ้าผลตอบแทนของผู้บริหารผูกติดกับมูลค่าสินทรัพย์ ผู้บริหารก็อาจจะตีราคาสินทรัพย์ใหม่ได้ เพื่อสร้างผลตอบแทนให้กับตัวเอง

จะเห็นได้ว่าการตีราคาสินทรัพย์ใหม่นั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไปซึ่งตามมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้เกี่ยวกับการวัดมูลค่าสินทรัพย์ภายหลังการรับรู้เริ่มแรกของประเทศไทยนั้น ในส่วนของการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เมื่อมีการตีราคาใหม่นั้นได้มีข้อยกเว้นให้คิดค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาทุนเดิม จึงทำให้ไม่มีข้อเสียในเรื่องของกำไรที่ลดลง จนกระทั่งสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยมาตรฐานฉบับนี้ไม่อนุโลมให้คำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่ตีใหม่จากฐานราคาทุนเดิม หากมีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ให้คำนวณค่าเสื่อมราคาจากราคาที่ตีใหม่ ซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อกิจการในเรื่องของกำไรที่ลดลง เนื่องจากค่าเสื่อมราคาเพิ่มขึ้น รวมถึงอาจจะมีผลกระทบต่อประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชีในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ จากเหตุผลดังกล่าวอาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

## แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์และทฤษฎีการส่งสัญญาณ

ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (The Positive Accounting Theory)

ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์เป็นการอธิบายและคาดการณ์วิธีปฏิบัติทางบัญชีว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมนักบัญชีจึงปฏิบัติเช่นนั้น และส่งผลกระทบต่อฝ่ายต่าง ๆ อย่างไร วัตถุประสงค์สำคัญของ

แนวคิดนี้ เพื่ออธิบายและพยากรณ์แนวเลือกมาตรฐานการบัญชีของฝ่ายบริหาร โดยวิเคราะห์ประโยชน์และต้นทุนของการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลต่าง ๆ และป็นส่วนทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ

ตามแนวคิด Positive Accounting Theory ของ Watts and Zimmerman (1986) ได้แบ่งสมมติฐานออกเป็น 3 สมมติฐาน ได้แก่

1. สมมติฐานการให้ผลตอบแทน (The Bonus Plan Hypothesis) สมมติฐานนี้เป็นการจัดการเกี่ยวกับแผนการให้ผลตอบแทนพิเศษ (Bonus Plan) ของผู้บริหารที่มีผลตอบแทนขึ้นอยู่กับว่าการบริหารงานของพวกเขามีประสิทธิภาพเพียงใด ด้วยเหตุนี้งบการเงินจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โดยการเปรียบเทียบกับกำไรที่ใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงที่ได้มีการระบุไว้ในสัญญาผลตอบแทนที่ได้ทำไว้กับผู้บริหาร ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อผู้บริหารสูงสุด ผู้บริหารจึงมีแนวโน้มที่จะรับนโยบายบัญชีที่หละหลวม (Liberal Accounting Policies) มาใช้เพื่อสร้างผลตอบแทนให้กับตนเองสูงขึ้น โดยกิจการที่มีโครงสร้างผลตอบแทนอิงกับตัวเลขกำไรสุทธิทางบัญชีก็อาจจะเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้บริหารเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่ทำให้ตัวเลขกำไรสูงขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้กับตนเอง ซึ่งในอดีตได้มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมมติฐานการให้ผลตอบแทนดังนี้

การวิจัยเกี่ยวกับสมมติฐานการให้ผลตอบแทนในช่วงแรกจะศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของราคาหลักทรัพย์หลังจากที่มีการประกาศเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี โดยนำนโยบายการบัญชีในเรื่องต่าง ๆ ที่มีทางเลือกมากกว่า 1 วิธีมาทำการทดสอบพร้อมกัน โดยแบ่งเป็นกลุ่มวิธีการบัญชีซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีผลต่อตัวเลขกำไรต่างกัน แบ่งเป็นกลุ่มวิธีการทางบัญชีที่ทำให้ตัวเลขกำไรเพิ่มสูงสุด กลุ่มวิธีการทางบัญชีที่ทำให้ตัวเลขกำไรลดลงต่ำสุด และกลุ่มวิธีการทางบัญชีที่ไม่ส่งผลต่อตัวเลขกำไร ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับกิจการกับการเลือกกลุ่มวิธีทางบัญชี ได้แก่ ขนาดของกิจการ ขนาดความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท Zmijewski and Hagerman (1981) ต่อมาได้มุ่งศึกษาในประเด็นของโครงสร้างผลตอบแทนของกิจการที่อิงกับตัวเลขกำไรสุทธิทางบัญชี โดย Healy (1985) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการกำหนดนโยบายการบัญชีของฝ่ายบริหาร โดยพิจารณาจากโครงสร้างผลตอบแทนของผู้บริหาร พบว่ากิจการที่มีโครงสร้างผลตอบแทนอิงกับตัวเลขกำไรสุทธิทางบัญชีเป็นมูลเหตุจูงใจให้ฝ่ายบริหารเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่ทำให้ตัวเลขกำไรสูงขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้กับตนเอง และกิจการที่มีภาระผูกพันกับสถาบันการเงินที่จะต้องรักษาระดับความเสี่ยง (Smith & Warner, 1979) รวมทั้งระดับเงินสดของกิจการ ตลอดจนเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เข้ามามีผลในสัญญาเงินกู้เพื่อให้กิจการความสามารถชำระหนี้และดอกเบี้ยได้ตามกำหนด ซึ่งหากไม่สามารถทำตามเงื่อนไข ก็อาจส่งผล



ในทางลบต่อการค้าประกันหนี้ อัตราดอกเบี้ย การชำระคืนเงินต้น รวมทั้งความสามารถในการก่อหนี้เพิ่มก็อาจลดลง ฝ่ายบริหารของกิจการนั้นจะต้องเฝ้าระวังเพื่อรักษาระดับความเสี่ยง เงินสดในมือ หรืออัตราส่วนทางการเงินอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขสัญญา สิ่งเหล่านี้เป็นมูลเหตุจูงใจให้ฝ่ายบริหารเลือกวิธีการปฏิบัติทางบัญชีที่มีผลให้อัตราส่วนทางการเงินไม่อยู่ในระดับที่ต่ำไปกว่าที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อสร้างความ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับกิจการและตนเอง ปัจจัยเหล่านี้เกี่ยวข้องกับสัญญาที่ฝ่ายบริหารของกิจการมีกับผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ตามลำดับ ซึ่งงานวิจัยทางการบัญชี ส่วนใหญ่ให้ผลที่สอดคล้องกับแนวคิดและข้อสมมติฐานตามทฤษฎี และ Ittner and others (1997) ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมจาก Healy โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโครงสร้างผลตอบแทน CEO กรณีที่การให้โบนัสแก่ผู้บริหารระดับสูงอิงกับข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเลขทางการเงินกับการเลือกหรือเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี พบว่าเกณฑ์ที่ใช้ในคำนวณ โบนัสของ CEO ที่ไม่ใช่ตัวเลขทางบัญชีจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีการใช้เกณฑ์ที่เป็นข้อมูลทางการบัญชี

ในระยะเวลาต่อมา นักวิจัยได้มีการศึกษาในประเด็นอื่น ๆ ถึงความสัมพันธ์ของโครงสร้างผลตอบแทนของกิจการที่อิงกับตัวเลขกำไรสุทธิทางบัญชี โดย DeFond and Jambalvo (1994) ได้ทำการตรวจสอบบริษัทที่มีรายงานผลว่าการดำเนินงานไม่เป็นตามเงื่อนไขสัญญา จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี โดยมีแนวโน้มว่าจะเลือกวิธีการบัญชีที่ให้ตัวเลขกำไรสูงขึ้น โดยมีสมมติฐานการวิจัยว่าบริษัทที่ประสบปัญหาจะใช้การตกแต่งตัวเลขกำไรมากกว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี ผลการทดสอบพบว่า ในปีต่อจากปีที่ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเงื่อนไขสัญญา กำไรที่เป็นผลจากการใช้เกณฑ์สิทธิ และ ส่วนของเงินทอนหมุนเวียนจากการใช้เกณฑ์สิทธิมีค่าเป็นบวก แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีมีขึ้นเพื่อทำให้กำไรสุทธิและเงินทอนหมุนเวียนสูงขึ้น รวมไปถึงได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการเลือกนโยบายการบัญชีของธุรกิจอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ Chen and Lee (1995) พบว่าการที่ฝ่ายบริหารเลือกวิธีการรับรู้รายจ่ายในการขุดเจาะน้ำมันทั้งหมดเป็นต้นทุนสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนหรือเปลี่ยนวิธีการบัญชีเป็นวิธีการรับรู้รายจ่ายการขุดเจาะน้ำมันที่ไม่ประสบความสำเร็จในเชิงพาณิชย์เป็นค่าใช้จ่ายในงวดนั้นทันที จะมีความสัมพันธ์กับตัวเลขกำไรก่อนที่จะมีรับรู้รายจ่ายเป็นต้นทุนสินทรัพย์ ซึ่งหากตัวเลขกำไรสุทธิมีแนวโน้มต่ำกว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการให้โบนัสหรือผลตอบแทนที่ผู้บริหารระดับจะได้รับ ฝ่ายบริหารเลือกหรือเปลี่ยนไปใช้วิธีดังกล่าวแทนที่จะรับรู้เป็นค่าใช้จ่าย แต่หากว่าระดับของกำไรที่ทำได้อยู่ในระดับบนซึ่งไม่มีผลกระทบต่อโบนัสหรือผลตอบแทนผู้บริหาร นโยบายการบัญชีที่เลือกใช้เป็นวิธีการรับรู้รายจ่ายการขุดเจาะน้ำมันที่ไม่ประสบความสำเร็จในเชิงพาณิชย์เป็นค่าใช้จ่ายในงวดนั้นทันที คือรับรู้รายจ่ายการขุดเจาะน้ำมันที่ไม่ประสบความสำเร็จในเชิงพาณิชย์เป็นค่าใช้จ่ายในงวดนั้นทันที ในเรื่องนี้ Watts และ Zimmerman ยังคงเห็นว่าเป็นไปได้ที่ฝ่ายบริหารอาจจะเลือก

วิธี หรือเปลี่ยนเป็นการรับรู้รายจ่ายคงจะเฉาะน้ำมันที่ไม่ประสบผลสำเร็จในเชิงพาณิชย์เป็นค่าใช้จ่ายในงวดนั้นทันที เพื่อให้ความเป็นไปได้ของกำไรในปีต่อไปสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยในอดีตหลายฉบับที่ให้ข้อสรุปว่า ในช่วงเวลาที่ CEO ชุดใหม่จะเข้ารับตำแหน่งต่อจากชุดเดิม อาจมีมูลเหตุจูงใจให้เลือกวิธีการบัญชีที่ทำให้กำไรสุทธิลดลงก่อนหน้าที่จะเข้าดำรงตำแหน่งแทนชุดเดิม โดยหวังว่าตัวเลขกำไรในปีถัดจะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีปัจจุบัน (Strong & Meyer, 1987; Elliot & Shaw, 1988; Pourciau, 1993; Francis, et al., 1996)

อย่างไรก็ตามภายใต้สมมติฐานการให้ผลตอบแทน (The Bonus Plan Hypothesis) ข้างต้น ไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารจะต้องมีแรงจูงใจที่จะสร้างกำไรให้สูงขึ้นเสมอไป กล่าวคือ หากตัดเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีออกไปแล้ว ในปีใดหากกำไรของบริษัทออกมาต่ำกว่าระดับที่ได้มีการกำหนดไว้สำหรับการจ่ายเงิน โบนัส ผู้บริหารย่อมมีแนวโน้มที่จะลดกำไรในปีนั้นลง โดยการรับรู้ผลขาดทุนต่าง ๆ เท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะพวกเขาอยู่แอกใจแล้วว่าโอกาสที่จะไม่ได้รับเงินโบนัสในปีนั้น ๆ มีสูงมาก ซึ่งก็คือการสร้างพฤติกรรมล้างบาง (Big Bath Behavior) นั่นเอง การสร้างพฤติกรรมล้างบางจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับเงิน โบนัสตามที่มุ่งหวังและสร้างกำไรให้สูงขึ้นในปีถัด ๆ มา (Healy, 1985)

ในการทำงานเดียวกันในปีใดก็ตามที่กำไรของบริษัทออกมาสูงเกินกว่าระดับสูงสุดที่จะได้รับผลตอบแทนภายใต้สัญญาทำให้ผู้บริหารย่อมไม่มีแรงจูงใจที่จะเพิ่มกำไรให้สูงขึ้นอีกต่อไป พวกเขาเกรงว่ากำไรที่สูงอาจผลักดันให้ต้องมีการทบทวนแก้ไขเกณฑ์วัดผลการปฏิบัติงานในสัญญาเสียใหม่โดยการปรับปรุงให้สูงขึ้นกว่าเดิม ในทางตรงกันข้ามพวกเขามองว่าการรับรู้ผลขาดทุนทั้งจำนวนในงวดที่เกิดขึ้นกลับเป็นประโยชน์ต่อพวกเขาเสียด้วยซ้ำไป (ตราบเท่าที่กำไรหลังการรับรู้ผลขาดทุนยังคงสูงกว่ากำไรระดับต่ำสุดที่กำหนดไว้ในสัญญา) แทนที่จะตั้งพักเพื่อรอรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในปีถัด ๆ ไป

2. สมมติฐานข้อตกลงในสัญญา ก่อหนี้ (The Debt Covenant Hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่า ผู้ถือหุ้นและผู้เป็นเจ้าหนี้รายอื่น ๆ ย่อมต้องการให้บริษัทสร้างความเชื่อมั่นว่าจะสามารถจ่ายชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนด ดังนั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ พวกเขาจึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์บางอย่างไว้ในเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้เพื่อใช้บังคับบริษัท การจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นทุนกลับคืน การควบคุมบริษัท การจัดจำหน่ายทรัพย์สินและการก่อหนี้ใหม่เป็นการเพิ่มเติม ข้อกำหนดต่าง ๆ เหล่านี้มีมักอยู่ในรูปของจำนวนเงินทางบัญชีและอัตราส่วนทางการเงิน นอกจากนี้เงื่อนไขของสัญญาเงินกู้โดยทั่วไปมักกำหนดให้บริษัทจำเป็นต้องดำรงอัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ส่วนของผู้ถือหุ้น และตัวแปรอื่น ๆ ในระดับที่ผู้ให้กู้จะสามารถยอมรับได้ บริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงหรือใกล้ฝ่าฝืนข้อตกลง

สัญญาเงินกู้ ผู้บริหารมักจะเลือกวิธีการทางบัญชีที่จะช่วยลดโอกาสที่บริษัทจะฝ่าฝืนเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้ (Watts & Zimmerman, 1986) นั่นก็คือบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงย่อมมีแนวโน้มที่จะรับวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่ช่วยเพิ่มผลกำไรและฐานะของสินทรัพย์ในงวดปัจจุบันมาใช้โดยคำนึงถึงผลเสียที่จะมีต่อกำไรที่จะตามมาในอนาคต เช่น การตัดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (ทั้งนี้โดยมีสมมติฐานว่าการตัดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรงจะช่วยเพิ่มกำไรให้กับบริษัท) เป็นต้นเนื่องจากข้อตกลงในสัญญาเงินกู้นั้นใช้ตัวเลขในงบการเงินเป็นตัวบ่งชี้ว่ามีการฝ่าฝืนข้อตกลงหรือไม่ โดยเมื่อมีการฝ่าฝืนข้อตกลงในสัญญา (Default) อาจถูกเจ้าหนี้เข้าแทรกแซงการบริหารงานหรืออาจพิจารณาเงื่อนไขการให้กู้ใหม่ซึ่งจะทำให้ต้นทุนของบริษัทเพิ่มขึ้นซึ่งในอดีตได้มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมมติฐานข้อตกลงในสัญญาก่อนหน้านี้

การวิจัยเกี่ยวกับสมมติฐานข้อตกลงในสัญญาก่อนหน้านี้ส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับการเลือกและเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ อัตราเงินปันผล การตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ฯลฯ เพื่อหลีกเลี่ยงการฝ่าฝืนข้อตกลงสัญญาเงินกู้ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอัตราเงินปันผล Healy and Palepu (1990) ทำการตรวจสอบว่าฝ่ายบริหารจะทำการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงอัตราเงินปันผลที่ถูกจำกัดไว้ในเงื่อนไขสัญญาก่อนนี้ โดยใช้แบบการวิจัยกึ่งทดลอง กล่าวคือ มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มที่พยายามจะหลีกเลี่ยงเงื่อนไขโดยเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี หลังจากที่ได้มีการทำสัญญาเงินกู้ ซึ่งให้เป็นกลุ่มทดลอง และอีกกลุ่มหนึ่งประกอบด้วยบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีแต่ไม่มีสัญญาเงินกู้ที่ระบุเงื่อนไขอัตราเงินปันผล เป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มในสัดส่วนบริษัทที่ทำการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ DeAngelo (1994) ที่ทำการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีของกิจการที่มีเงื่อนไขสัญญาก่อนนี้ โดยคัดเลือกบริษัท 76 แห่งที่กำลังมีปัญหาจะต้องลดอัตราเงินปันผลเนื่องจากเงื่อนไขสัญญาก่อนนี้ บริษัท 29 แห่งในจำนวนนี้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเนื่องจากอัตราเงินปันผลไม่เป็นไปตามที่กำหนด ฉะนั้นบริษัทเหล่านี้จะทำการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่ช่วยให้ตัวเลขกำไรสูงขึ้นเพื่อให้บริษัทสามารถจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้นในอัตราที่กำหนดได้โดยไม่ทำให้เสียเงื่อนไขสัญญาก่อนนี้ ผลการทดสอบสมมติฐานไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างบริษัทในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Sweeney (1994) ที่ทำการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีของกิจการที่มีเงื่อนไขสัญญาเงินกู้เกี่ยวกับ เงินทุนหมุนเวียน หรือส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปใช้วิธีการบัญชีที่ช่วยให้ตัวเลขกำไรสูง ซึ่งจะเกิดขึ้นในปีที่ฝ่ายบริหารเห็นว่าบริษัทกำลังจะมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนที่ต่ำกว่าเงื่อนไขกำหนด

การเลือกและเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เพื่อหลีกเลี่ยงการฝ่าฝืนข้อตกลงสัญญาเงินกู้ ได้มีงานวิจัยในอดีตซึ่งศึกษาโดย Brown, Izan and Loh (1992) ได้ศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารในการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์เพิ่ม การศึกษานี้มีสมมติฐานว่ากิจการพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการผิดสัญญาหรือข้อตกลงการกู้ยืมในการรักษา อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไว้ และสมมติฐานว่าการตีราคาสินทรัพย์เป็นการส่งสัญญาณถึงโอกาส การเจริญเติบโตของกิจการ รวมถึงสมมติฐานต้นทุนทางการเงิน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศออสเตรเลียในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1974-1977 (ช่วงที่มีอัตราเงินเฟ้อที่สูง) จำนวน 204 บริษัท และ ค.ศ. 1984-1986 (ช่วงที่มีอัตราเงินเฟ้อที่ต่ำ) จำนวน 206 บริษัท โดยแบ่งเป็นบริษัทที่มีการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มเปรียบเทียบกับบริษัทที่ไม่มีการตีราคาสินทรัพย์เพิ่ม ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มมาจากความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการผิดสัญญาหรือข้อตกลงการกู้ยืม และเป็นการส่งสัญญาณถึงโอกาสการเจริญเติบโตของกิจการและการปรับปรุงสภาพคล่องที่ดีขึ้น รวมถึงเพื่อให้งำไรของกิจการลดลงเพื่อลดแรงกดดันจากรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Black, Sellers and Manly (1998) ที่ศึกษาลักษณะที่แตกต่างของบริษัทที่มีการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มกับบริษัทที่ไม่มีการตีราคาสินทรัพย์เพิ่ม ในส่วนของอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีและอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน นอกจากนี้ยังศึกษาผลกระทบของเกณฑ์ในการทำบัญชีต่อพฤติกรรมในการบริหารจัดการกำไร โดยเปรียบเทียบภายใต้มาตรฐานที่แตกต่างกันภายในประเทศและข้ามประเทศ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบริษัทในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จำนวน 503 บริษัท (223 บริษัทที่แตกต่าง) และประเทศอังกฤษจำนวน 696 บริษัท (527 บริษัทที่แตกต่าง) ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบบริษัทที่มีการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มกับบริษัทที่ไม่มีการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มของประเทศอังกฤษ แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มมีระดับของอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนและอัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีที่สูง ในขณะที่อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ทั้ง 3 อัตราส่วนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ และในส่วนของบริหารจัดการกำไรสามารถสรุปได้ว่าการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มช่วยลดพฤติกรรมในการบริหารจัดการกำไร

งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เพื่อหลีกเลี่ยงการฝ่าฝืนข้อตกลงสัญญาเงินกู้ ได้มีการศึกษาโดย Pisek (2006) ศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารในการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เพิ่ม การศึกษานี้มีสมมติฐานว่ากิจการพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการผิดสัญญาหรือข้อตกลงการกู้ยืมในการรักษาอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไว้ และสมมติฐานว่าการตีราคาสินทรัพย์เป็นการส่งสัญญาณถึงโอกาสการเจริญเติบโตของกิจการ

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 1994-2004 จำนวน 73 บริษัท โดยแบ่งเป็นบริษัทที่มีการตราตราสินทรัพย์เพิ่มเปรียบเทียบกับบริษัทที่ไม่มีการตราตราสินทรัพย์เพิ่ม เกณฑ์ที่ใช้ในการจับคู่เปรียบเทียบ คือ ขนาดโดยวัดจากรายได้และบริษัทต้องอยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน การวิเคราะห์ใช้วิธีการ t-Test และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการตราตราสินทรัพย์เพิ่มมาจากความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการผิดสัญญาหรือข้อตกลงการกู้ยืม และยังใช้เป็นการลดความเสี่ยงของข้อมูล โดยใช้การตราตราสินทรัพย์เพิ่มเป็นการส่งสัญญาณถึงโอกาสการเจริญเติบโตของกิจการและการปรับปรุงสภาพคล่องที่ดีขึ้น ผลการศึกษานี้ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกนโยบายของผู้บริหาร เพื่อให้การรายงานสถานะทางการเงินของกิจการดูดีขึ้น โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ Brown, Izan and Loh (1992) และ Black, Sellers and Manly (1998)

2. สมมติฐานต้นทุนทางการเมือง (The Political Cost Hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่าเมื่อบริษัทต้องเผชิญกับต้นทุนทางการเมือง คือ ถ้าทางการเชื่อว่าธุรกิจใดหรืออุตสาหกรรมใดกำลังเอารัดเอาเปรียบสาธารณชนและสร้างกำไรจอมปลอมก็จะต้องเข้าทำการตรวจสอบกำไรว่าสูงเกินกว่าความเป็นจริงหรือไม่ ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างแรงกดดันให้กับบริษัทที่จะต้องปรับลดราคาสินค้าลงดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกาในส่วนของอุตสาหกรรมผลิตยาหรือสร้างแรงกดดันให้กับทางการในการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษเข้ารัฐมาบังคับใช้กับอุตสาหกรรมผู้ผลิตน้ำมัน เป็นต้น ผู้บริหารของบริษัทย่อมมีแนวโน้มที่จะเลือกนโยบายบัญชีที่จะช่วยลดกำไรลงเพื่อลดความเสี่ยงทางการเมือง (Political Risk) ลง ตัวอย่างเช่น เมื่อปี 2534 บริษัทผู้ผลิตน้ำมันบางแห่งในประเทศสหรัฐอเมริกาปรับลดกำไรลง (ในขณะที่ระดับราคาน้ำมันมีการปรับตัวขึ้นไปสูงอันเป็นผลพวงมาจากวิกฤตการณ์คูเวต) โดยการตั้งสำรองสำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อสิ่งแวดล้อมหรือโดยการตั้งสำรองเพื่อการด้อยมูลค่าของสินทรัพย์บางรายการขึ้น

ในทำนองเดียวกันบริษัทอาจรับวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่จะช่วยลดกำไรลงโดยมีแรงจูงใจมาจากความต้องการของผู้บริหารที่จะเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางบัญชีอย่างเดียวกันกับที่ใช้ในการขึ้นเสียภาษีเงินได้ กล่าวคือ แม้ว่าจะมีวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่เป็นทางเลือกมากกว่าหนึ่งแนวทางหลายบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกาจะเกิดความเคอะเขินน้อยลงกับการเสียภาษีเงินได้ในจำนวนที่น้อยมากหรือไม่เสียภาษีเลยหากกำไรที่ปรากฏในงบการเงินออกมาต่ำและสอดคล้องกับภาระภาษีเงินได้ที่ต้องเสีย กล่าวคือยิ่งบริษัทแสดงกำไรสูงเพียงใดก็ต้องเสียภาษีเงินได้เพิ่มมากขึ้นเท่านั้นและสภาพแรงงานก็จะเพิ่มแรงกดดันให้กับบริษัทที่จะต้องเพิ่มค่าแรงตามมา สำหรับบางบริษัทซึ่งการกำหนดราคาหรืออัตราค่าบริการสามารถปรับเปลี่ยนได้ภายใต้ข้อกำหนดของรัฐ สถานการณ์เช่นนี้อาจ

ส่งผลกระทบต่อคนที่ผู้บริหารจะตัดสินใจรับวิธีปฏิบัติทางบัญชีใดมาใช้ ตัวอย่างเช่น บริษัทที่ประกอบธุรกิจทางด้านสาธารณสุข โภคซึ่งกฎเกณฑ์ทางบัญชีที่นำมาใช้จะเป็นตัวกำหนดทิศทางของรายได้มักมีแรงจูงใจที่หว่านล้อมทางการเพื่อให้ออกกฎเกณฑ์ต่างที่จะเอื้ออำนวยผลประโยชน์สูงสุดให้กับพวกเขาในการกำหนดทิศทางของรายได้ค่าบริการ นั่นคือในสถานการณ์ที่กำไรถูกนำมาใช้ในการกำหนดราคาหรืออัตราค่าบริการ ผู้บริหารย่อมมีแรงจูงใจที่จะรับนโยบายบัญชีที่จะช่วยให้การกำหนดอัตราค่าบริการเป็นผลดีต่อบริษัทมาใช้

โดยได้มีผู้นำเอาสมมติฐานต้นทุนทางการเมืองไปทำการทดสอบดังที่ปรากฏในงานวรรณกรรมวิจัยทางบัญชีโดยตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับขนาดขึ้นและได้ข้อสรุปว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่ย่อมต้องแบกรับต้นทุนทางการเมือง (Political Costs) เช่น ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้และความกดดันต่าง ๆ มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก นั่นคือยิ่งบริษัทมีขนาดใหญ่มากขึ้นเท่าไรก็ย่อมมีแนวโน้มที่จะรับวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่จะช่วยให้แสดงกำไรในทางที่ลดลงมาใช้ซึ่งจะช่วยลดแรงกดดันต่าง ๆ ลงได้ ตัวอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาบริษัทผู้ผลิตน้ำมันขนาดใหญ่มักใช้วิธี การรับรู้รายจ่ายการขุดเจาะน้ำมันที่ไม่ประสบผลสำเร็จในเชิงพาณิชย์เป็นค่าใช้จ่ายในงวดนั้นทันที ซึ่งช่วยให้บริษัทลดกำไรลงอย่างมาก ในขณะที่ยังคงมีขนาดเล็กลงมาเลือกใช้วิธีการรับรู้รายจ่ายการขุดเจาะน้ำมันที่ไม่ประสบผลสำเร็จในเชิงพาณิชย์เป็นต้นทุน เป็นต้น

#### ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

ทฤษฎีการส่งสัญญาณ เป็นทฤษฎีที่ผู้บริหารมีแรงจูงใจที่จะรักษาความน่าเชื่อถือของบริษัทต่อตลาดหลักทรัพย์ผ่านการรายงานผลการดำเนินงานของบริษัท ดังนั้นตามทฤษฎีการส่งสัญญาณจะคาดการณ์ว่าบริษัทที่มีข้อมูลมากกว่าจะพยายามส่งสัญญาณข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลที่ตนเองมีอยู่ไปยังตลาดเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาการไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล ซึ่งตัวอย่างของทฤษฎีการส่งสัญญาณของบริษัทให้แก่นักลงทุน เช่น การที่บริษัทเลือกจ่ายเงินปันผลแทนที่จะไปเพิ่มราคาหุ้น (Capital Gain) ซึ่งไม่ต้องเสียภาษี เพราะบริษัทต้องการส่งสัญญาณเน้นย้ำว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรสูง (ชนกร ม้าแก้ว, 2544) ซึ่งการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นการส่งสัญญาณถึงการเติบโตของกิจการ รวมถึงยังช่วยแก้ปัญหาการไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล โดยในอดีตได้มีการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการส่งสัญญาณกับการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งผลการวิจัยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน โดยผลการวิจัยพบว่า การตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นการส่งสัญญาณข้อมูลที่สำคัญให้แก่ผู้ใช้งบการเงินทราบซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล Godfrey and others (2000, p. 302) รวมถึงจากการศึกษาของ Pisek (2006) และ Ink Tay (2009) พบว่าการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จะมีผลกระทบต่อโอกาสในการเจริญเติบโตของกิจการ โดยกิจการที่มีการเจริญเติบโตสูงจะมีโอกาสในการตีราคาสินทรัพย์เพิ่ม

เพื่อรองรับการเจริญเติบโตที่เพิ่มมากขึ้นมากกว่ากิจการที่มีการเจริญเติบโตต่ำ

นอกจากนี้ยังมีความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรและขนาดของกิจการที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของผู้บริหารในการเลือกวิธีการตีราคา ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรเป็นอัตราส่วนของสินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสัดส่วนของสินทรัพย์ถาวรของกิจการ โดยถ้าความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรมีค่าสูงจะแสดงว่ากิจการมีสินทรัพย์ถาวรในสัดส่วนที่สูง และขนาดของกิจการจะวัดค่าโดยใช้ค่าถดถอยของยอดสินทรัพย์รวมของแต่ละกิจการ ซึ่งการที่มูลค่าของสินทรัพย์รวมแตกต่างกันนั้นอาจมีผลกระทบต่อวิธีการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยจากงานวิจัยในอดีตของ Ink Tay (2009) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของผู้บริหารในการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ถาวรในประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งศึกษาโดยใช้ตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สภาพคล่อง อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี ขนาดของกิจการ และอัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร รวมถึงศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความมีประโยชน์ของข้อมูลการตีราคาสินทรัพย์ถาวรต่อตลาดทุนในประเทศนิวซีแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรและขนาดของกิจการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความน่าจะเป็นในการตีราคาสินทรัพย์ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยก่อนหน้านี้ที่ศึกษาโดย (Whittred & Chan, 1992; Brown, Izan & Loh, 1992; Missionier-Piera, 2007) อย่างไรก็ตามผลกระทบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ และในส่วนของการศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลการตีราคาสินทรัพย์ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตีราคาสินทรัพย์และการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้น พบว่าข้อมูลการตีราคาสินทรัพย์มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักลงทุน และงานวิจัยของ Dyna Seng and Jiahua Su (2010) ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของผู้บริหารในการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ถาวรในประเทศนิวซีแลนด์ ระหว่างปี ค.ศ. 1999-2003 โดยการวิจัยนี้ให้หลักฐานสนับสนุนงานวิจัยก่อนหน้านี้ของประเทศออสเตรเลีย (Whittred & Chan, 1992; Brown et al., 1992) และประเทศอังกฤษ (Lin & Peasnell, 2000a; 2000b) ซึ่งให้หลักฐานเชิงประจักษ์ถึงตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ว่าช่วยลดต้นทุนทางการเงิน ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล และต้นทุนของสัญญาเงินกู้ โดยการวิจัยนี้ให้หลักฐานสนับสนุนเกี่ยวกับต้นทุนทางการเงินเท่านั้น ซึ่งพบว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มในการตีราคาสินทรัพย์เพื่อหลีกเลี่ยงต้นทุนทางการเงิน

อย่างไรก็ตามงานวิจัยฉบับนี้จะศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในงานวิจัยฉบับนี้กำหนดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของผู้บริหารจากทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (The Positive Accounting Theory) และทฤษฎีการ

ส่งสัญญาณ (Signaling Theory) โดยทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ประกอบด้วย 3 สมมติฐานหลักด้วยกัน คือ สมมติฐานการให้ผลตอบแทน สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาที่ส่วนสมมติฐานต้นทุนทางการเงินไม่ได้ทำการศึกษา เนื่องจาก ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลตามพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 145/2527 นั้นได้กำหนดให้คำนวณค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาทุนเดิม ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารไม่มีแรงจูงใจในการใช้ค่าเสื่อมราคาจากการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มมาช่วยในการลดรายได้ให้ต่ำลงเพื่อให้เสียภาษีน้อยลงหรือลดความเสี่ยงทางการเงินเนื่องจากรัฐบาล สหภาพแรงงาน ฯลฯ

### แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานความมีประสิทธิภาพของตลาดทุน และความมีประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี

สมมติฐานความมีประสิทธิภาพของตลาดทุน

Fama (1970) กล่าวถึงข้อสมมติฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพของตลาดทุนในการตอบสนองต่อข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

1. สมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพในระดับต่ำ (Weak form Efficient Market Hypothesis) กล่าวว่า ราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันจะสะท้อนข้อมูลตลาด (Market Information) ของหลักทรัพย์ทั้งหมดในอดีต ซึ่งได้แก่ ราคาหลักทรัพย์ในอดีต อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด

ดังนั้น ถ้าเชื่อว่าราคาตลาดในปัจจุบันได้สะท้อนถึงผลตอบแทนในอดีตทั้งหมดของหลักทรัพย์ และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แล้ว สมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพในระดับต่ำย่อมจะบอกให้เราทราบว่า อัตราผลตอบแทนในอดีตรวมทั้งข้อมูลในตลาดในอดีตไม่ควรจะมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนในอนาคต เนื่องจากอัตราผลตอบแทนในอดีตและอัตราผลตอบแทนในอนาคตควรจะเป็นอิสระต่อกัน ตามสมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ผู้ลงทุนจะได้กำไรน้อยมาก ถ้าตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยอาศัยข้อมูลอัตราผลตอบแทนในอดีต หรือข้อมูลตลาดอื่นในอดีต ไม่ว่าผู้ลงทุนจะใช้กฎเกณฑ์หรือเทคนิคใด ๆ ในการตัดสินใจลงทุน

2. สมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง (Semi-strong form Efficient Market Hypothesis) กล่าวว่าราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันจะปรับตัวทันทีต่อข้อมูลสาธารณะทั้งหมด (Public Information) หรืออาจกล่าวได้ว่าราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันจะสะท้อนข้อมูลสาธารณะทั้งหมดอย่างเต็มที่ ข้อมูลสาธารณะจะประกอบด้วยข้อมูลสองส่วน คือ ข้อมูลตลาด และข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลตลาด

347802



ข้อมูลตลาด (Market Information) เช่น ราคาหลักทรัพย์ในอดีต อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด เช่น การซื้อขายหน่วยย่อย (Odd Lot) และการซื้อขายรายใหญ่ (Block Trade) เป็นต้น

ข้อมูลที่ไม่ใช่ตลาด (Nonmarket Information) เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศตัวเลขรายได้ของธุรกิจ และข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศจ่ายเงินปันผล อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิ อัตราเงินปันผลตอบแทน อัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี การแตกหุ้น ข่าวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ และข่าวเกี่ยวกับการเมือง เป็นต้น

ดังนั้น ภายใต้สมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพในระดับปานกลางนี้ ผู้ลงทุนที่ตัดสินใจโดยอาศัยข่าวสารข้อมูลใหม่ที่สำคัญใด ๆ ก็ตาม หลังจากที่ข้อมูลนั้นได้ประกาศให้สาธารณะชนรับรู้แล้ว ก็ไม่ควรจะได้รับผลตอบแทนเกินกว่าอัตราผลตอบแทนรับรู้ความเสี่ยงโดยเฉลี่ย

3. สมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพในระดับสูง (Strong form Efficient Market Hypothesis) กล่าวว่าราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันจะสะท้อนข้อมูลทั้งหมดที่เป็นข้อมูลสาธารณะ (Public Information) และข้อมูลส่วนบุคคล (Private Information)

สมมติฐานความมีประสิทธิภาพในระดับสูงนี้ นอกจากจะครอบคลุมทั้งสมมติฐานความมีประสิทธิภาพในระดับต่ำ และความมีประสิทธิภาพในระดับปานกลางของตลาดไว้แล้ว สมมติฐานความมีประสิทธิภาพในระดับสูงยังขยายขอบเขตสมมติฐานโดยอธิบายลักษณะของตลาดที่มีประสิทธิภาพกว่า ในตลาดที่มีประสิทธิภาพผู้ลงทุนได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งหมด โดยไม่มีต้นทุนและผู้ลงทุนจะได้รับข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นพร้อม ๆ กันทุกคนภายในเวลาเดียวกัน

จากการยอมรับสมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพในระดับสูงตามที่ได้อธิบายมาแล้ว จะหมายความว่า ไม่มีผู้ลงทุนกลุ่มใดมีความสามารถในการผูกขาดความเป็นเจ้าของข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับราคาหลักทรัพย์ได้ ดังนั้น จึงไม่มีผู้ลงทุนกลุ่มใดได้รับผลตอบแทนเหนืออัตราผลตอบแทนรับรู้ความเสี่ยงโดยเฉลี่ยได้ตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุป การศึกษาประสิทธิภาพตลาดทุนจะพิจารณาว่าราคาหลักทรัพย์หรืออัตราผลตอบแทนที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อตอบสนองต่อข้อมูลที่เข้ามาในตลาดทุนว่า มีความผิดปกติใด ๆ หรือไม่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตลาดสามารถรับรู้ข่าวสารข้อมูลในตลาดทุนหรือไม่ อย่างไร และราคาหลักทรัพย์มีการปรับตัวกับข่าวสารได้รวดเร็วเพียงใด โดยเฉพาะสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุนในระดับปานกลาง ซึ่งให้ความสำคัญกับข่าวสารข้อมูลทางบัญชีในงบการเงิน

ความมีประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี

ความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของข้อมูลทางบัญชี (Value Relevance of Accounting Information) คือ ข้อมูลที่มีประโยชน์ต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้ (แม่บทการบัญชี, 2552) โดยในการศึกษาวิจัยความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของข้อมูลทางบัญชีเป็นการศึกษาถึงควมมีคุณค่าหรือประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี (Information Content) โดยข้อมูลทางการบัญชีมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินหลายฝ่ายในการนำไปใช้ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารกิจการ เจ้าหนี้ นักลงทุน หน่วยงานของรัฐบาล หรืออื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการตัดสินใจ คือ นักลงทุน ดังนั้นคุณค่าของข้อมูลทางการบัญชีจึงมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุน (Ball & Kothari, 1991; Barker, 2003; Kang, 2002; Kilpatrick & Wilburn, 2003; Lipe, 1986)

การวิจัยคุณค่าของข้อมูลทางการบัญชี เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในตลาดทุน โดยมีขึ้นเพื่อทดสอบความเกี่ยวข้องกันระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์กับข้อมูลทางการบัญชี จากการศึกษาผลงานวิจัยในอดีต พบว่าการวิจัยดังกล่าวเริ่มมีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1968 และอาจกล่าวได้ว่าเป็นวิวัฒนาการใหม่ของการวิจัยทางการบัญชีที่นำไปสู่การสร้างทฤษฎีที่สำคัญที่นำไปอธิบายปรากฏการณ์ในตลาดทุน เช่น การปรับตัวของราคาและหรือปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ อันเป็นผลมาจากการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการตัดสินใจลงทุน รวมถึงการนำไปอธิบายการกำหนดนโยบายบัญชีของฝ่ายบริหาร ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนถึงจุดมุ่งหมายของงบการเงินที่จัดทำเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ กิจการที่เป็นบริษัทมหาชนจะต้องเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ต่อสาธารณชน ซึ่งในที่นี้หมายถึง กลุ่มของผู้ลงทุน เจ้าหนี้และผู้ทั่วไป เมื่อได้รับข้อมูลผู้ลงทุนหรือเจ้าหนี้จะใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งหากเหตุการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของตน การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวก็จะส่งผลต่อการตัดสินใจทันที ผลการวิจัยคุณค่าของข้อมูลทางการบัญชีจึงถูกนำมาใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์ว่าข้อมูลทางการบัญชีที่ประกาศต่อสาธารณชนเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ (นิ่มนวล วิเศษสรรพ, 2545)

การวิจัยคุณค่าของข้อมูลทางการบัญชีในช่วงแรกจะมุ่งประเด็นที่ข้อมูลกำไรขาดทุนสุทธิทางการบัญชี เมื่อบริษัทประกาศกำไรในงบการเงิน ราคาหลักทรัพย์จะมีการตอบสนองต่อต่อข่าวสารดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ (Ball & Brown, 1968; Barth, 1994) ดังนั้น เมื่อข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ แสดงให้เห็นว่า นักลงทุนนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้คาดการณ์

ความเสี่ยงจึงทำให้ข้อมูลทางการบัญชีมีความเกี่ยวข้องกับอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์และเป็นข้อบ่งชี้ว่าข้อมูลทางการบัญชีมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน (Beaver, 1968; Rippington & Taffler, 1995) ในระยะเวลาต่อมา นักวิจัยเริ่มศึกษาความมีคุณค่าของข้อมูลทางบัญชีในรายการอื่น ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุน (Biddle, Scow, & Siegel, 1995; Collins, Maydew & Weiss, 1997; Francis & Schipper, 1999; Lev & Zarowin, 1999; Lipe, 1986) รวมทั้งการศึกษาความมีคุณค่าของข้อมูลทางการบัญชีที่เกิดจากการใช้มาตรฐานการบัญชี (Alsalman, 2003; Mostafa & Metwally, 2005; Mufeed, 2003; Wu, Koo, & Kao, 2005) ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีก็จะส่งผลกระทบต่อข้อมูลทางการบัญชีที่เกิดจากการใช้มาตรฐานการบัญชีใหม่ที่แสดงในงบการเงินเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อการศึกษาเชิงเศรษฐกิจของนักลงทุน

งานวิจัยเกี่ยวกับความมีคุณค่าของข้อมูลกำไรทางบัญชีในต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยขอ นำผลงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาเพื่อสนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

Ball and Brown (1968) ศึกษาว่าตลาดหลักทรัพย์มีการตอบสนองต่อการประกาศข้อมูลกำไรประจำปีหรือไม่ อย่างไร โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์เป็นรายเดือนที่ได้มาจากผลต่างของผลตอบแทนจริงกับผลตอบแทนที่คาดหวังที่คำนวณตามตัวแบบตลาดทุน (Market Model) กับทิศทาง การเปลี่ยนแปลงของกำไรที่ไม่คาดหวังในช่วงปี ค.ศ. 1957-1965 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีผลตอบแทนเฉลี่ยของกลุ่มหลักทรัพย์ที่มีกำไรที่ไม่คาดหวังที่เจริญเติบโตขึ้นจะมีความสัมพันธ์เชิงบวก ขณะที่ค่าดัชนีผลตอบแทนเฉลี่ยของกลุ่มหลักทรัพย์ที่มีกำไรต่ำกว่าที่คาดหวังจะมีความสัมพันธ์เชิงลบ แสดงให้เห็นว่า ตลาดทุนมีการตอบสนองอย่างสมเหตุสมผลต่อทิศทาง การเติบโตของกำไร อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ Ball and Brown (1968) พบว่า ตลาดทุนตอบสนองต่อข่าวสารการประกาศกำไรประจำปีเป็นส่วนใหญ่ โดยประมาณ 85 % ของข้อมูลที่ใช้ทดสอบทั้งหมด โดยสะท้อนอยู่ในระดับราคาหลักทรัพย์ที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงระยะเวลา ก่อนการประกาศกำไร ซึ่งอาจแสดงถึงข่าวการประกาศกำไรยังเป็นข้อมูลที่ไม่ทันต่อเวลา (Lack of Timeliness) ขณะที่ Beaver (1968) ศึกษาว่า ความแปรปรวนของการปรับตัวของอัตราผลตอบแทนไม่ปกติ (Abnormal Returns) เป็นตัววัดผลกระทบในช่วงเวลาที่มีการประกาศกำไรประจำปีต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่าความแปรปรวนของระดับหลักทรัพย์ในสัปดาห์ที่มีการประกาศกำไรมีค่าสูงกว่าสัปดาห์ที่ไม่มีการประกาศกำไร นักวิจัยสรุปว่ากำไรมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติในทิศทางเดียวกัน Beaver (1968) จึงสรุปว่า กำไรมีคุณค่าต่อนักลงทุนในการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

Foster (1981) เป็นนักวิจัยที่ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์ ของบริษัทที่มีการประกาศกำไรกับบริษัทที่ไม่ได้มีการประกาศกำไร ซึ่ง Foster ใช้วิธีการคำนวณหาผลตอบแทนที่ไม่ปกติช่วงเวลา 2 วันล้อมรอบวันประกาศกำไร (วันที่ 0) สำหรับอัตราผลตอบแทนปกติคำนวณได้โดยการใช้ตัวแบบตลาดทุน หลังจากนั้นจะคำนวณหาค่า  $X_{it}$  เพื่อใช้ในการจัดกลุ่มตามขนาดของอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติ โดยแยกระหว่างบริษัทที่ประกาศกำไรกับบริษัทที่ไม่ได้ประกาศกำไร โดยผลการทดสอบปรากฏว่า ในแต่ละกลุ่มค่า  $X_{it}$  ของบริษัทที่ไม่ได้ประกาศกำไรในช่วงเวลา  $\{-1,0\}$  ไม่ได้มีความแตกต่างจากช่วงเวลาอื่นอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อทดสอบสหสัมพันธ์โดยพิจารณาจากค่า  $X_{it}$  ในช่วงเวลา  $\{-1,0\}$  ทั้ง 6 กลุ่มของบริษัทที่ประกาศกำไรกับบริษัทที่ไม่ได้ประกาศกำไร ปรากฏว่าบริษัทที่ประกาศกำไรกับบริษัทที่ไม่ได้ประกาศกำไรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามผลของการทดสอบความสัมพันธ์ที่มีการแบ่งกลุ่มออกตามขนาดของอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติ จึงทำการทดสอบโดยแบ่งกลุ่มใหม่ตามทิศทางของอัตราผลตอบแทน โดยการจัดแบ่งค่าตอบแทนที่ไม่ปกติในช่วงเวลา  $\{-1,0\}$  ทั้งบริษัทที่มีการประกาศกำไรกับบริษัทที่ไม่ได้มีการประกาศกำไรออกเป็น 6 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นผลบวก 3 กลุ่มและผลลบ 3 กลุ่มแล้วทำการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ ผลการทดสอบพบว่า อัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติที่มีการแบ่งตามทิศทางของบริษัทที่ประกาศกำไรกับบริษัทที่ไม่ได้ประกาศกำไรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

Freeman (1987) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกำไรทางบัญชีกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ โดยนำปัจจัยด้านขนาดของกิจการเข้าร่วมพิจารณา ผลการศึกษาพบว่าราคาหลักทรัพย์ของกิจการขนาดใหญ่สะท้อนข้อมูลกำไรของกิจการได้เร็วกว่าพบว่าราคาหลักทรัพย์ของกิจการขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรที่ไม่คาดหวังกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของกิจการขนาดใหญ่มีน้อยกว่าขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่ากิจการขนาดใหญ่มีความสามารถในการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการ ๆ ได้มากกว่าและชัดเจนกว่ากิจการขนาดเล็ก ช่วยให้นักลงทุนสามารถใช้ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลกำไรในอนาคตของกิจการขนาดใหญ่ได้แม่นยำกว่า

Baginski (1987) ศึกษาความสัมพันธ์ของกำไรที่ไม่คาดหวังกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ พบว่า กำไรที่ไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ รวมถึงการศึกษากำไรที่ไม่คาดหวังกับอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติและอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติสะสมของตลาดทุนในประเทศไทยของ นิมนวล เขียวรัตน์ (2539) ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์ (2544) จุลสุชา ศิริสม (2003) และ Suchitra Vacharajitipan (1990) สรุปสอดคล้องกันว่ากำไรที่ไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติและอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติสะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Collins and Kothari (1989) ศึกษาความสัมพันธ์ของการตอบสนองของราคาหลักทรัพย์กับกำไรที่ไม่คาดหวัง ผลการวิจัยพบว่า การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กับกำไรที่ไม่คาดหวัง โดยมีทิศทางและขนาดของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Earnings Persistence) ค่าวัดความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Beta) อัตราเติบโตของกิจการ ซึ่งวัดค่าโดยใช้มูลค่าตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราดอกเบี้ยของเงินฝาก นอกจากนี้ค่าประมาณของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient) ระหว่างกำไรที่ไม่คาดหวังกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผันแปรตามระยะเวลาการถือหลักทรัพย์และขนาดของกิจการ

Lev (1989) ศึกษาความมีคุณค่าของกำไรในการอธิบายผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ซึ่งผลการวิจัยกลับพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (adjusted R<sup>2</sup>) มีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยลง ซึ่งหมายความว่า กำไรสามารถอธิบายผลตอบแทนของหลักทรัพย์ต่ำลง แสดงให้เห็นว่า ประโยชน์ของข้อมูลทางการเงินรายไตรมาสในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจมีแนวโน้มน้อยลง จึงเริ่มเกิดประเด็นปัญหาที่ว่าข้อมูลกำไรมีประโยชน์ต่อนักลงทุนในการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์หรือไม่ กล่าวคือ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของกิจการ หรือมูลค่าของกิจการ (Value of Firm) ได้หรือไม่ ประกอบกับการศึกษาความมีคุณค่าของกำไรยังจำกัดอยู่เฉพาะกำไรและส่วนประกอบของกำไร ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย รายการคงค้าง และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเท่านั้น จึงทำให้นักวิจัยในระยะหลังเริ่มให้ความสำคัญกับตัววัดผลการดำเนินงานในรูปแบบอื่น

Easton and Harris (1991) ต้องการศึกษากำไรในงวดปัจจุบัน กำไรในงวดก่อน และการเปลี่ยนแปลงของกำไรในงวดปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์หรือไม่ รวมถึงกรณีที่ธุรกิจมีกำไรที่ไม่คาดหวัง (Unexpected Earnings) มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ โดยใช้ข้อมูลกำไรต่อหุ้นประจำปีที่ปรับผลกระทบจากการแตกมูลค่าหุ้น (Stock Splits) และหุ้นปันผล และราคาหลักทรัพย์กับผลตอบแทนรายเดือนของหลักทรัพย์ที่ปรับปรุงลักษณะเดียวกัน โดยศึกษาระหว่างปี ค.ศ. 1969-1986 นักวิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเดี่ยว (Univariate Regression Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multivariate Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาปรากฏว่า กำไรในงวดปัจจุบัน กำไรในงวดก่อน และการเปลี่ยนแปลงของกำไรในงวดปัจจุบันมีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบค่า R<sup>2</sup> ของแต่ละสมการ พบว่า กำไรในงวดปัจจุบันสามารถอธิบายอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์ได้ดีกว่าการเปลี่ยนแปลงของกำไร และกำไรในงวดก่อน นอกจากนี้เมื่อพิจารณากำไรในงวดปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงของกำไรในงวด

ปัจจุบันร่วมกันยังสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติและอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติสะสมของหลักทรัพย์ได้ แสดงว่า กำไรทางบัญชีเป็นข้อมูลที่นักลงทุนนำมาใช้ในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์

Ahsan (2004) และ Anderson (1992) ต่างสรุปสอดคล้องกันว่า การประกาศกำไรมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์ โดย Ahsan (2004) ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของโตเกียวระหว่างปี ค.ศ. 1992-1999 และ Anderson (1992) ศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของนิวยอร์กจำนวน 1,617 บริษัท ระหว่างปี ค.ศ. 1974-1982 แบบบรรยายไครมาส นักวิจัยได้สรุปว่า การประกาศข่าวที่เป็นข่าวดีจะทำให้ให้นักลงทุนมีการตอบสนองต่อข่าวนั้น ๆ ในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการประกาศข้อมูลรายการกำไร

Alsaman (2003) ศึกษาประเด็นการนำมามาตรฐานการบัญชีมาใช้โดยเปรียบเทียบความสามารถของข้อมูลทางการบัญชีรายการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศซาอุดีอาระเบียกับความสามารถของข้อมูลทางการบัญชีรายการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศคูเวตที่มีต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ทั้ง 2 ประเทศมีการใช้มาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกัน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยนำมาศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศซาอุดีอาระเบียที่นำมามาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกาใช้ กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศคูเวตที่นำมามาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศมาใช้ ผลจากการศึกษาพบว่า กำไรทั้ง 2 ประเทศมีความสามารถในการอธิบายอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่ากำไรยังมีคุณค่าต่อนักลงทุนในการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ไม่ว่าการใช้มาตรฐานการบัญชีแตกต่างกันก็ตาม เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ Mufeed (2003) ได้อธิบายว่า การนำมามาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศมาใช้ทำให้ข้อมูลทางการบัญชีรายการกำไรที่แสดงในงบกำไรขาดทุนมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อนักลงทุนในการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

Wu and others (2005) ต้องการศึกษาว่า ข้อมูลทางการบัญชีมีคุณค่าต่อนักลงทุนหรือไม่จากการนำมามาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศมาใช้ นักวิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เซี่ยงไฮ้ รวมทั้งสิ้น 55 บริษัท ในช่วงปี ค.ศ. 1997-2003 ข้อมูลทางการบัญชีที่นำมาศึกษา ประกอบด้วย กำไรและมูลค่าตามบัญชี จะมีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์หรือไม่ รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างกันตามคุณลักษณะของบริษัท ประกอบด้วย ขนาดของบริษัทที่วัดค่าจากมูลค่าตลาดของกิจการ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ บริษัทขนาดเล็กและบริษัทขนาดใหญ่เพื่อทดสอบความมีคุณค่าของข้อมูลทางการบัญชี ผลการศึกษาพบว่า

บริษัทขนาดเล็กมีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์มากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ เมื่อมีการนำมาตราฐานการบัญชีระหว่างประเทศมาใช้ ผลการศึกษาพบอีกว่า กำไรและมูลค่าตามบัญชีมีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Mostafa and Metwally (2005) ที่พบว่านักลงทุนใช้ข้อมูลทางการบัญชีรายการกำไรและมูลค่าตามบัญชีมาประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับความมีคุณค่าของข้อมูลกำไรทางบัญชีในประเทศไทย มีดังนี้

Suchitra Vacharajittipan (1990) ศึกษาความมีคุณค่าของข้อมูลของการประกาศกำไรสุทธิรายไตรมาส กรณีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงเวลาที่ทำการศึกษา คือ ค.ศ.1986-1989 จำนวน 67 บริษัท โดยทำการวิเคราะห์ความถดถอยในการหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติสะสมในช่วงเวลาล้อมรอบวันประกาศกำไร (ก่อนและหลังวันประกาศกำไรสุทธิรายไตรมาส 10 วัน) กับกำไรที่ไม่คาดหวัง เพื่อตรวจสอบว่าการประกาศกำไรสุทธิรายไตรมาสทำให้ราคาของหลักทรัพย์มีการปรับตัวหรือไม่ และความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์กับกำไรทางบัญชีเป็นไปในลักษณะใด ผลการศึกษาพบว่าการประกาศกำไรสุทธิรายไตรมาสทำให้ราคาหลักทรัพย์มีการปรับตัวจริง โดยกรณีกำไรที่ไม่คาดหวังเป็นบวก การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับกำไรที่ไม่คาดหวัง และในกรณีกำไรที่ไม่คาดหวังเป็นลบ การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์เป็นไปในทิศทางตรงข้ามกับกำไรที่ไม่คาดหวัง กล่าวคือหากกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นราคาหลักทรัพย์จะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นด้วย แต่หากกำไรสุทธิลดลงราคาหลักทรัพย์กลับเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเพิ่มขึ้น

นันทนวล เขียวรัตน์ (2539) ศึกษาผลกระทบของการประกาศกำไรสุทธิทางบัญชีต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีความแตกต่างในความพร้อมของข้อมูล จากการวิเคราะห์ความถดถอยของอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติสะสมกับกำไรที่ไม่คาดหวังและปริมาณความพร้อมของข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า กรณีข่าวผลกำไรเป็นข่าวดี (กำไรที่ไม่คาดหวังมีค่าเป็นบวก) การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับกำไรที่ไม่คาดหวัง ในทางตรงกันข้ามหากข่าวผลกำไรเป็นข่าวไม่ดี (กำไรที่ไม่คาดหวังมีค่าเป็นลบ) การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับกำไรที่ไม่คาดหวัง และการตอบสนองของราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับปริมาณความพร้อมของข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ โดยใช้มูลค่าตลาดของกิจการเป็นปัจจัยที่ใช้แทนปริมาณความพร้อมของข้อมูล ซึ่งพบว่าบริษัทขนาดใหญ่การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์ต่อกำไรที่ไม่คาดหวังจะมีการตอบสนองน้อยกว่าบริษัทขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่าบริษัทขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับบริษัทให้แก่ักลงทุนได้รู้มากกว่าบริษัทขนาดเล็ก ซึ่งนักลงทุนสามารถใช้ข้อมูล

ต่างๆเหล่านี้ในการตัดสินใจลงทุนได้ ดังนั้นประโยชน์ของการประกาศกำไรสุทธิทางบัญชีจึงน้อยลง

Pimpana Srisawadi (1996) ต้องการทดสอบว่าข้อมูลกำไรมีประโยชน์ต่อนักลงทุนหรือไม่ โดยแยกศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งข้อมูลกำไรคู่หุ้กับผลตอบแทนที่ไม่ปกติของหลักทรัพย์ ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาคือ ค.ศ. 1979-1985 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของกำไรไม่มีนัยสำคัญ แต่กลับมีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันในช่วง ค.ศ. 1986-1990 นอกจากนี้ นักวิจัยยังได้ทดสอบการตอบสนองของอัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติต่อการประกาศกำไรรายไตรมาส ผลการศึกษาพบว่า นักลงทุนในตลาดหุ้นไทยตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อการประกาศกำไรรายไตรมาส นักวิจัยให้เหตุผลว่าความสัมพันธ์ระหว่างกำไรกับผลตอบแทนที่สูงมากนั้น อาจเป็นเพราะผลจากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างพื้นฐานทางบัญชี เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับทางบัญชี และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังคุณภาพกำไร ทำให้นักลงทุนในตลาดหุ้นของประเทศไทยนำข้อมูลทางการบัญชีดังกล่าวไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

Kanokporn Narktabtee (2000) ศึกษาถึงความมีคุณค่าข้อมูลส่วนเพิ่มของกำไรทางบัญชีและกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานในการอธิบายผลตอบแทนหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า กำไรทางบัญชีมีความมีคุณค่าข้อมูลเหนือกว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน และเมื่อกำไรมีเสถียรภาพ (Permanent Earnings) ข้อมูลกำไรจะมีความสามารถในการอธิบายผลตอบแทนหลักทรัพย์มากกว่าข้อมูลกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน และเมื่อกำไรไม่มีเสถียรภาพ (Transitory Earnings) ข้อมูลกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานไม่ได้มีความสามารถในการอธิบายผลตอบแทนหลักทรัพย์มากกว่าข้อมูลกำไรเช่นเดิม

ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ (2545) ศึกษาความสามารถของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์ตามระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาคือ พ.ศ. 2527-2542 โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (adjusted  $R^2$ ) ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจส่วนเพิ่ม (Incremental  $R^2$ ) และระดับความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ ของตัวแปรอิสระในตัวแทนต่าง ๆ โดยกำไรทางบัญชี คือ กำไรสุทธิต่อหุ้น ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีร่วมกันในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์ลดลงตามระยะเวลา โดยกำไรทางบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้มากกว่ามูลค่าตามบัญชี ซึ่งกำไรที่มีอัตราการเจริญเติบโตและระดับกำไรที่มีเสถียรภาพ (Permanent Earnings) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้กำไรทางบัญชีสามารถอธิบายราคา



หลักทรัพย์ได้มากกว่ามูลค่าตามบัญชี ทั้งนี้ขนาดของกิจการเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้มูลค่าตามบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้มากกว่ากำไรทางบัญชี

กิตติมา อัครนุพงศ์ (2546) ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีไทย ในปี 2542 ต่อความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลทางการบัญชี การเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีจะมีผลกระทบต่อความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของรายการทางบัญชี รายการทางบัญชีดังกล่าว ได้แก่ กำไรสุทธิ กำไรและขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ ขาดทุนจากการด้อยค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ขาดทุนจากการด้อยค่าเงินลงทุนในหลักทรัพย์ กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของหลักทรัพย์เพื่อค้า สินทรัพย์รวม ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เงินลงทุนในหลักทรัพย์และสินทรัพย์อื่น ผลการศึกษาพบว่า ความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของกำไรไม่เปลี่ยนแปลงหลังการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชี ขาดทุนจากการด้อยค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ขาดทุนจากการด้อยค่าเงินลงทุนในหลักทรัพย์และกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของหลักทรัพย์เพื่อค้ามีความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ ในขณะที่กำไรและขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ไม่มีความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ ความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นหลังการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชี เนื่องจากความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เพิ่มขึ้น ในขณะที่เงินลงทุนในหลักทรัพย์และสินทรัพย์อื่นไม่เปลี่ยนแปลง ความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เพิ่มขึ้น เนื่องจาก รายการค่าเผื่อการด้อยค่าที่เป็นรายการบัญชีใหม่มีความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ สำหรับการทดสอบเงินลงทุนในหลักทรัพย์พบว่า หลักทรัพย์เพื่อขายที่แสดงอยู่ในมูลค่ายุติธรรมหลังการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ ในขณะที่หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดที่แสดงในราคาทุนหรือตลาดที่ต่ำกว่าก่อนการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีไม่มีความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์

โดยในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของข้อมูลทางบัญชีในงานวิจัยฉบับนี้จะนำตัวแบบจำลองทางสถิติของ Ohlson (1995) มาประยุกต์ใช้ในการทดสอบซึ่งตัวแบบจำลองทางสถิติของ Ohlson (1995) แสดงได้ดังนี้

$$P_{it} = a_0 + a_1 BVPS_{it} + a_2 EPS_{it} + \epsilon_{it}$$

โดยกำหนดให้

$P_{it}$  หมายถึง ราคาหลักทรัพย์ของบริษัท  $i$  ณ วันที่  $t$

$BVPS_{it}$  หมายถึง มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้นของบริษัท  $i$  ณ สิ้นรอบระยะเวลา  $t$

$EPS_{it}$  หมายถึง ▶ ค่าไรต่อหุ้นของบริษัท  $i$  ณ สิ้นรอบระยะเวลา  $t$

$\epsilon_{it}$  หมายถึง ▶ ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากตัวแปรอื่น

ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จะใช้แนวคิดของสมมติฐานที่ว่า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง โดยผลงานวิจัยในอดีตของ นิ่มนวล เขียวรัตน์ (2539) ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ (2545) ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์ (2544) จุลสุชดา ศิริสม (2546) กิตติมา อัครนุพงษ์ (2546) Suchitra Vacharajittipan (1990) ได้แสดงหลักฐานยืนยันที่สอดคล้องกันว่า การประกาศข้อมูลทางการเงินจะให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนเพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งราคาหลักทรัพย์จะมีการปรับตัวทันทีเมื่อมีข่าวการประกาศข้อมูลทางการเงิน ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้จึงทำการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ทางบัญชีเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทางการเงินของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัท

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาตีใหม่เป็นวิธีการราคาทุน และศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตราค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีการราคาตีใหม่

#### ลักษณะประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาตีใหม่เป็นวิธีการราคาทุน และศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตราค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีการราคาตีใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และกลุ่มกองทุนเพื่อการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากกลุ่มธุรกิจดังกล่าวมีวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ

งานวิจัยฉบับนี้ได้มีการศึกษาวิธีการบัญชีที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเลือกใช้ระหว่างวิธีการราคาทุนและวิธีการราคาตีใหม่ระหว่างปี 2548-2554 แยกตามหมวดอุตสาหกรรม ซึ่งแสดงข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 3-1 จำนวนตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เลือกใช้วิธีการบัญชีระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีราคาตีใหม่ในการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แยกตามหมวดอุตสาหกรรม

หมวด	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	รวม
	ราคาทุน ใหม่	ราคาตี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาตี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาตี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาตี ใหม่
<b>อุตสาหกรรม</b>								
1.หมวดเกษตร								
และ	24	15	24	14	24	16	23	16
อุตสาหกรรม	(61.5%)	(38.5%)	(63.2%)	(36.8%)	(60%)	(40%)	(59%)	(60.6%)
อาหาร								
2.หมวดสินค้า	27	9	30	9	30	9	29	6
อุปโภคบริโภค	(75%)	(25%)	(76.9%)	(23.1%)	(76.9%)	(23.1%)	(82.9%)	(17.1%)
3.หมวดสินค้า	41	23	47	25	53	22	56	20
อุตสาหกรรม	(64.1%)	(35.9%)	(65.3%)	(34.7%)	(70.6%)	(28.2%)	(72.7%)	(26.7%)
4.หมวด	57	13	62	13	64	13	68	8
อสังหาริมทรัพย์	(81.4%)	(18.6%)	(82.7%)	(17.3%)	(83.1%)	(16.9%)	(87.2%)	(12.8%)
และก่อสร้าง								
5.หมวด	17	4	18	4	20	2	21	3
ทรัพยากร	(80.9%)	(19.1%)	(81.8%)	(18.2%)	(90.9%)	(9.1%)	(87.5%)	(12.5%)
6.หมวดบริการ	52	26	54	23	58	20	62	16
	(66.7%)	(33.3%)	(70.1%)	(29.9%)	(74.4%)	(25.6%)	(75.7%)	(24.3%)

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หมวด	2548		2549		2550		2551		2552		2553		2554		รวม
	ราคาทุน ใหม่	ราคาดี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาดี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาดี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาดี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาดี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาดี ใหม่	ราคาทุน ใหม่	ราคาดี ใหม่	
อุตสาหกรรม															
7.หมวด	28	3	31	3	31	3	32	3	33	4	34	4	33	4	222
เทคโนโลยี	(90.3%)	(9.7%)	(91.2%)	(8.8%)	(91.2%)	(8.8%)	(91.4%)	(8.6%)	(89.2%)	(10.8%)	(89.5%)	(10.5%)	(89.5%)	(10.5%)	(90.2%)
รวมจำนวน	246	93	265	91	280	83	290	85	294	87	293	86	292	74	1960
ตัวอย่างบริษัท	(72.6%)	(27.4%)	(74.4%)	(25.6%)	(77.1%)	(22.9%)	(77.3%)	(22.7%)	(77.2%)	(22.8%)	(77.3%)	(22.7%)	(79.8%)	(20.2%)	(76.6%)
															1,599
															(23.4%)

จากตารางที่ 3-1 ซึ่งแสดงจำนวนตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เลือกใช้วิธีการบัญชีระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีราคาตีใหม่ในการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แยกตามหมวดอุตสาหกรรมและช่วงปีที่ทดสอบ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาทุนและบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาตีใหม่ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 2,559 บริษัท แบ่งเป็นบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาทุนจำนวน 1,960 บริษัท คิดเป็น 76.6 % และบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 599 บริษัท คิดเป็น 23.4 % และจากการพิจารณาแยกตามหมวดอุตสาหกรรมพบว่า หมวดเทคโนโลยีเป็นหมวดอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาทุนมากที่สุดจำนวน 222 บริษัท คิดเป็น 90.2 % รองลงมาคือ หมวดอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน 452 บริษัท คิดเป็น 85 % และหมวดเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นหมวดอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาตีใหม่มากที่สุดจำนวน 108 บริษัท คิดเป็น 39.4 % รองลงมาคือ หมวดสินค้าอุตสาหกรรมจำนวน 155 บริษัท คิดเป็น 29.9 % ส่วนหมวดเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นหมวดอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาทุนน้อยที่สุดจำนวน 166 บริษัท คิดเป็น 60.6 % รองลงมาคือ หมวดสินค้าอุตสาหกรรมจำนวน 364 บริษัท คิดเป็น 70.1 % และหมวดเทคโนโลยีเป็นหมวดอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาตีใหม่น้อยที่สุดจำนวน 24 บริษัท คิดเป็น 9.8 % รองลงมาคือ หมวดอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน 80 บริษัท คิดเป็น 15 % และหากพิจารณาตามช่วงปีที่ทดสอบจะพบว่า ปี 2554 เป็นปีที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาทุนมากที่สุดจำนวน 292 บริษัท คิดเป็น 79.8 % และเลือกใช้วิธีราคาตีใหม่น้อยที่สุดจำนวน 74 บริษัท คิดเป็น 20.2 % ส่วนปี 2548 เป็นปีที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เลือกใช้วิธีราคาทุนน้อยที่สุดจำนวน 246 บริษัท คิดเป็น 72.6 % และเลือกใช้วิธีราคาตีใหม่มากที่สุดจำนวน 93 บริษัท คิดเป็น 27.4 %

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนจะใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีขั้นตอนและวิธีการคัดเลือกจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม โดยเลือกเฉพาะบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่และบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนปี 2554 เนื่องจากปี 2554 เป็นปีแรกที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีผลบังคับใช้ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงประกอบด้วยบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 74 บริษัท และบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีราคาทุนจำนวน 15 บริษัท รวมทั้งสิ้น 89 บริษัท ซึ่งจากจำนวนตัวอย่างดังกล่าวเป็นบริษัทที่มีค่าของข้อมูลที่ผิดปกติจำนวน 1 บริษัท ดังนั้นจึงเหลือบริษัทที่ใช้ในการทดสอบเป็นบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 73 บริษัท และบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีราคาทุนจำนวน 15 บริษัท รวมทั้งสิ้น 88 บริษัท ซึ่งแสดงข้อมูลดังตารางที่ 2

ส่วนที่ 2 การศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

การศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ จะใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม โดยเลือกเฉพาะบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ปี 2554 เนื่องจากปี 2554 เป็นปีแรกที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่องที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีผลบังคับใช้ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงประกอบด้วยบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 74 บริษัท ซึ่งแสดงข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3-2 จำนวนตัวอย่างบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ และบริษัทที่เปลี่ยนวิธีวิธีการราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนเดิมแยกตามหมวดอุตสาหกรรมและช่วงปีที่ทดสอบ

หมวด	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	รวม						
อุตสาหกรรม	ราคาตีใหม่	ราคาตีใหม่	เปลี่ยนใหม่	ราคาตีใหม่	เปลี่ยนใหม่	ราคาตีใหม่	เปลี่ยนใหม่	ราคาตีใหม่	เปลี่ยนใหม่						
1.หมวดเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	15 (100%)	- (0%)	14 (93.3%)	1 (6.7%)	14 (87.5%)	2 (12.5%)	16 (100%)	- (0%)	16 (100%)	16 (94.1%)	1 (5.9%)	17 (94.4%)	1 (5.6%)	108 (95.6%)	5 (4.4%)
2.หมวดสินค้าอุปโภคบริโภค	9 (100%)	- (0%)	9 (100%)	- (0%)	9 (100%)	- (0%)	9 (100%)	- (0%)	9 (100%)	9 (100%)	- (0%)	6 (60%)	4 (40%)	61 (93.8%)	4 (6.2%)
3.หมวดสินค้าอุตสาหกรรม	23 (92%)	2 (8%)	25 (86.2%)	4 (13.8%)	22 (88%)	3 (12%)	22 (95.7%)	1 (4.3%)	22 (95.7%)	1 (4.3%)	21 (91.3%)	2 (8.7%)	20 (90.9%)	155 (91.2%)	15 (8.8%)
4.หมวดอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	15 (93.7%)	1 (6.3%)	13 (86.7%)	2 (13.3%)	13 (100%)	- (0%)	12 (92.3%)	1 (7.7%)	11 (91.7%)	1 (8.3%)	11 (91.7%)	1 (8.3%)	8 (80%)	83 (91.2%)	8 (8.8%)
5.หมวดทรัพยากร	4 (100%)	- (0%)	4 (100%)	- (0%)	2 (50%)	2 (50%)	4 (100%)	- (0%)	5 (100%)	- (0%)	5 (100%)	- (0%)	3 (60%)	27 (87.1%)	4 (12.9%)



ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

หมวด	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	รวม
อุตสาหกรรม	ราคาดีใหม่	ราคาดีเปลี่ยนใหม่	ราคาดีเปลี่ยนใหม่	ราคาดีเปลี่ยนใหม่	ราคาดีเปลี่ยนใหม่	ราคาดีเปลี่ยนใหม่	ราคาดีเปลี่ยนใหม่	ราคาดีเปลี่ยนใหม่	ราคาดีเปลี่ยนใหม่
6.หมวดบริการ	26 (100%)	-	3 (11.5%)	4 (83.3%)	19 (95%)	20 (100%)	-	16 (80%)	144 (91.7%)
7.หมวดเทคโนโลยี	3 (100%)	-	-	3 (100%)	3 (100%)	4 (100%)	-	4 (100%)	24 (100%)
รวมจำนวนตัวอย่างบริษัท	94 (96.9%)	3 (3.1%)	10 (9.9%)	11 (11.7%)	85 (96.6%)	87 (97.8%)	2 (2.2%)	74 (83.1%)	602 (92.5%)
หัก : บริษัทที่มีค่าติดปกติ								1	-
รวมจำนวนตัวอย่างบริษัทที่ใช้ในการทดสอบ								73	15

จากตารางที่ 3-2 ซึ่งแสดงจำนวนตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน แยกตามหมวดอุตสาหกรรมและช่วงปีที่ทดสอบ ซึ่งตารางนี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนระหว่างปี 2548-2554 แต่กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการทดสอบการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนนั้นจะใช้กลุ่มตัวอย่างในปี 2554 เพียงปีเดียว นั่นคือบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 74 บริษัท และบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนจำนวน 15 บริษัท รวมทั้งหมด 89 บริษัท เนื่องจาก ปี 2554 เป็นปีแรกที่มีมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีผลบังคับใช้ ซึ่งจากตารางที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 651 ปีบริษัท แบ่งเป็นบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 602 ปีบริษัท คิดเป็น 92.5 % และบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนจำนวน 49 ปีบริษัท คิดเป็น 7.5 % และจากการพิจารณาแยกตามหมวดอุตสาหกรรมพบว่า หมวดทรัพยากรเป็นหมวดอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของ บริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนมากที่สุด จำนวน 4 ปีบริษัท คิดเป็น 12.9 % รองลงมาคือ หมวดสินค้าอุตสาหกรรมจำนวน 15 ปีบริษัท และหมวดก่อสร้างิมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน 8 ปีบริษัท คิดเป็น 8.8% และหมวดเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นหมวดอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนน้อยที่สุดจำนวน 5 ปีบริษัท คิดเป็น 4.4 % รองลงมาคือ หมวดสินค้าอุปโภคบริโภคจำนวน 4 ปีบริษัท คิดเป็น 6.2 % และหากพิจารณาตามช่วงปีที่ทดสอบจะพบว่า ปี 2554 เป็นปีที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนมากที่สุดจำนวน 15 บริษัท คิดเป็น 16.9 % ส่วนปี 2548 เป็นปีที่มีสัดส่วนของบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนน้อยที่สุดจำนวน 3 บริษัท คิดเป็น 3.1 %

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ได้มาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งข้อมูลทางบัญชีเก็บรวบรวมจากงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2554 จากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<http://www.set.or.th>) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกาศแก่สาธารณชนผ่านระบบการสื่อสารที่เชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ (ก.ล.ต., 2550; ตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทย, 2550) และข้อมูลราคาหลักทรัพย์เก็บรวบรวมจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<http://www.setsmart.com>) ซึ่งเป็นบริการระบบข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ผลิตโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางเลือกให้แก่นักลงทุนรายย่อยในการเข้าถึงข้อมูลบริษัทจดทะเบียน และราคาซื้อขายหลักทรัพย์

### วิธีการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานวิจัยผู้ศึกษาโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน โดยปัจจัยที่ใช้ศึกษาประกอบด้วย ผลการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุน อัตราการเติบโตของกิจการ ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร และขนาดของกิจการ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) โดยรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในปี 2554 โดยกำหนดค่าให้ บริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่มีค่า = 0 ส่วนบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนมีค่า = 1 โดยมีตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

$$\text{METHOD}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{ROA}_{it} + \beta_2 \text{DE}_{it} + \beta_3 \text{M/B}_{it} + \beta_4 \text{FAI}_{it} + \beta_5 \text{SIZE}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

โดยกำหนดค่าให้

$\text{METHOD}_{it}$  หมายถึง วิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยกำหนดค่าให้ บริษัท ที่ใช้วิธีราคาตีใหม่มีค่า = 0 ส่วนบริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนมีค่า = 1

$\text{ROA}_{it}$  หมายถึง อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท  $i$ , ณ เวลาที่  $t$

$\text{DE}_{it}$  หมายถึง อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท  $i$ , ณ เวลาที่  $t$

$\text{M/B}_{it}$  หมายถึง อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชีของบริษัท  $i$ , ณ เวลาที่  $t$

$\text{FAI}_{it}$  หมายถึง อัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของบริษัท  $i$ , ณ เวลาที่  $t$

$\text{SIZE}_{it}$  หมายถึง ค่าลอการิทึมของสินทรัพย์รวมของบริษัท  $i$ , ณ เวลาที่  $t$

$\varepsilon_{it}$  หมายถึง ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากตัวแปรอื่น

## ตัวแปรและการวัดค่า

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้

บริษัทจดทะเบียนที่เลือกใช้วิธีราคาตีใหม่ มีค่าเป็น 0

บริษัทจดทะเบียนที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน มีค่าเป็น 1

2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ผลการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุน อัตราการเติบโตของกิจการ ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร และขนาดของกิจการ

- ผลการดำเนินงาน วัดค่าจาก ค่าลอการิทึมของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return On Assets: ROA) ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของสินทรัพย์ทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งสามารถคำนวณได้จาก

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

- โครงสร้างเงินทุน วัดค่าจาก ค่าลอการิทึมของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

- อัตราการเติบโตของกิจการ วัดค่าจาก ค่าลอการิทึมของอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี (Market to book ratio) สามารถคำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี} = \frac{\text{ราคาตลาดต่อหุ้น}}{\text{ราคาตามบัญชีต่อหุ้น}}$$

- ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร วัดค่าจาก ค่าลอการิทึมของอัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร (Fixed asset intensity ratio) สามารถคำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร} = \frac{\text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ขนาดของบริษัท จะวัดค่าโดยใช้ค่าลอการิทึมของยอดสินทรัพย์รวมของแต่ละบริษัท ซึ่งบริษัทแต่ละบริษัทที่นำมาศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ย่อมมีมูลค่าของสินทรัพย์รวมที่แตกต่างกันไป การที่มูลค่าของสินทรัพย์รวมแตกต่างกันนั้นอาจมีผลกระทบต่อวิธีการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยในอดีตที่ผ่านมาได้มีงานวิจัยจำนวนมากศึกษาถึงผลกระทบของขนาดบริษัท

(Size Effect) ซึ่งผลการศึกษาลงในรูปสรุปได้ว่า ขนาดบริษัทเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความผิดปกติของสมมติฐานตลาดมีประสิทธิภาพ และตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความผิดปกติได้แก่ ความเสี่ยง ค่าใช้จ่ายในการซื้อขายหลักทรัพย์ นอกจากนี้ผลสรุปยังชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบในเรื่องขนาดควรจะต้องนำมาพิจารณาทุกครั้งที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนกับเหตุการณ์สำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 3-3 สรุปรายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ตัวแปร	สัญลักษณ์	การวัดค่า
<b>ตัวแปรตาม</b>		
การเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	METHOD	1 บริษัทที่เปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน 0 บริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่
<b>ตัวแปรอิสระ</b>		
ผลการดำเนินงาน	ROA	ค่าลอการิทึมของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม
โครงสร้างเงินทุน	DE	ค่าลอการิทึมของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
อัตราการเติบโตของกิจการ	M/B	ค่าลอการิทึมของอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี
ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร	FAI	ค่าลอการิทึมของอัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร
ขนาดของบริษัท	SIZE	ค่าลอการิทึมของยอดสินทรัพย์รวม

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากที่ได้ทำการรวบรวมข้อมูลและคำนวณค่าตัวแปรต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำเข้าสู่กระบวนการประมวลผล ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ถดถอย โลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเปลี่ยนวิธีการที่ราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาดีใหม่เป็นวิธีราคาทุน กับ ตัวแปรอิสระ คือ ผลการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุน อัตราการเติบโตของกิจการ ความเข้มข้นของ สินทรัพย์ถาวร และขนาดของบริษัท ตามสมมติฐานต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) ทดสอบข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2548-2554

2. ทดสอบข้อมูลที่มีความผิดปกติ (Outliers) โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ถดถอยแบบกำลัง สองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square)

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดบริษัทในกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลผิดปกติ ออกจากการสร้างตัวแบบในงานวิจัย จากการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยสมการถดถอยเชิงซ้อนโดยใช้ วิธีกำลังสองน้อยที่สุดจะทำให้พบค่าของข้อมูลที่ผิดปกติ ซึ่งพิจารณาจากค่า Cook's Distance ของ ข้อมูล โดยนำค่าดังกล่าวมาสร้าง Index Plot ระหว่างค่า Cook's Distance และลำดับของข้อมูล เพื่อ พิจารณาข้อมูลที่มีค่าที่แตกต่างไปจากกลุ่มซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่มีความผิดปกติ

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ ใช้ในการสรุปลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลแต่ละตัวแปร ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) การแจกแจงความถี่เพื่อแจกแจงข้อมูลแต่ละตัวแปร

2. การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก เป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้สร้างสมการที่แสดง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจเปลี่ยนวิธีการที่ราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จากวิธีราคาดีใหม่เป็นวิธีราคาทุน กับตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเปลี่ยนวิธีการ ที่ราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาดีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ส่วนที่ 2 การศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการที่ราคา ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาดีใหม่

ผู้วิจัยได้ศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการที่ราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาดีใหม่ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์กับข้อมูล ทางการบัญชีเพื่อนำมาอธิบายว่าข้อมูลบัญชีนั้นมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุนหรือไม่ ซึ่งถ้าหากราคาหลักทรัพย์กับข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าข้อมูลบัญชีมี

ประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งศึกษาโดยใช้ตัวแบบจำลองทางสถิติของ Ohlson (1995) และทดสอบโดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตัวแบบ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าได้นำตัวแบบที่ใช้ในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ (Valuation Model) มาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์กับข้อมูลทางการเงินบัญชี เพื่อทดสอบความมีประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชีของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยงานวิจัยนี้จะประยุกต์ตัวแบบของ Ohlson มาใช้ในการทดสอบซึ่งแสดงได้ดังนี้

$$P_{it} = \beta_0 + \beta_1 BVPS\_ADJ_{it} + \beta_2 RR_{it} + \beta_3 EPS\_ADJ_{it} + \beta_4 \Delta DEPRE_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

กำหนดให้

$P_{it}$  หมายถึง ราคาหลักทรัพย์ของบริษัท  $i$  ณ วันที่นำเสนองบการเงิน

$BVPS\_ADJ_{it}$  หมายถึง มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (ไม่รวมส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์) ของบริษัท  $i$  ณ สิ้นรอบระยะเวลา  $t$

$RR_{it}$  หมายถึง ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ต่อหุ้นของบริษัท  $i$  ณ สิ้นรอบ ระยะเวลา  $t$

$EPS\_ADJ_{it}$  หมายถึง กำไรต่อหุ้นของบริษัท  $i$  ณ สิ้นรอบระยะเวลา  $t$  (ไม่รวมค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่ม) ของบริษัท  $i$  ณ สิ้นรอบระยะเวลา  $t$

$\Delta DEPRE_{it}$  หมายถึง ผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิม (ค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่ม)

$\varepsilon_{it}$  หมายถึง ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากตัวแปรอื่น  
ตัวแปรและการวัดค่า

1. ตัวแปรตาม ได้แก่ ราคาหลักทรัพย์ของบริษัทวัดค่าโดยใช้ราคาปิดของหลักทรัพย์ของแต่ละบริษัท ณ วันที่นำเสนองบการเงิน

2. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้น และผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิมต่อกำไรสุทธิ

- ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้น (Revaluation Surplus Per Share) วัดค่าจาก ค่าลอการิทึมของส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้น สามารถคำนวณได้จากส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้น

$$= \frac{\text{ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและชำระแล้ว}}$$

ผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิมต่อกำไรสุทธิสามารถคำนวณได้จากผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิมต่อกำไรสุทธิ

$$= \frac{\text{ค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาตีใหม่} - \text{ค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาทุนเดิม}}{\text{กำไรสุทธิ}}$$

3. ตัวแปรควบคุม (Control Variables) ได้แก่ มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น และกำไรต่อหุ้น

มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (Book Value Per Share) ที่ปรับปรุงด้วยส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สามารถคำนวณได้จากมูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น

$$= \frac{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} - \text{ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและชำระแล้ว}}$$

กำไรต่อหุ้น (Earnings Per Share) ที่ปรับปรุงด้วยค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ ในส่วนที่ตีราคาเพิ่มสามารถคำนวณได้จาก

$$\text{กำไรต่อหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} + \text{ค่าเสื่อมราคาในส่วนที่ตีราคาเพิ่ม}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและชำระแล้ว}}$$



ตารางที่ 4 สรุปรายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบความมีประโยชน์ของข้อมูลใน  
งบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

ตัวแปร	สัญลักษณ์	การวัดค่า
ตัวแปรตาม		
ราคาหลักทรัพย์	P	ราคาปิดของหลักทรัพย์ของแต่ละบริษัท ณ วันที่นำส่งงบการเงิน
ตัวแปรอิสระ		
ส่วนเกินทุนจากการตี ราคาที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์ต่อหุ้น	RR	ค่าลอกลิทึมของ $\frac{\text{ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและชำระแล้ว}}$
ผลต่างของค่าเสื่อมราคา ที่คำนวณจากฐานราคา ทุนและฐานราคาตีใหม่ ต่อกำไรสุทธิ	$\Delta$ DEPRE	$\frac{\text{ค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาตีใหม่} - \text{ค่าเสื่อมราคาจากฐานราคาทุนเดิม}}{\text{กำไรสุทธิ}}$
ตัวแปรควบคุม		
มูลค่าของส่วนของผู้ถือ หุ้นต่อหุ้น	BVPS_ADJ	$\frac{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} - \text{ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและชำระแล้ว}}$
กำไรต่อหุ้น	EPS_ADJ	$\frac{\text{กำไรสุทธิ} + \text{ค่าเสื่อมราคาในส่วนที่ตีราคาเพิ่ม}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและชำระแล้ว}}$

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากที่ได้ทำการรวบรวมข้อมูลและคำนวณค่าตัวแปรต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำเข้าสู่กระบวนการประมวลผล ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยแบบเชิงพหุ และสหสัมพันธ์

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือ ราคาหลักทรัพย์ของบริษัท กับตัวแปรอิสระ คือ ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้น และผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิมต่อกำไรสุทธิของข้อมูลเพื่อศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินเมื่อมีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยแบบเชิงพหุ และสหสัมพันธ์

## ทดสอบข้อมูล

### 2. ทดสอบข้อมูลที่มีความผิดปกติ โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ถดถอยแบบกำลังสองน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดบริษัทในกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลผิดปกติ ออกจากการสร้างตัวแบบในงานวิจัย จากการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยสมการถดถอยเชิงซ้อน โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดจะทำให้พบค่าของข้อมูลที่ผิดปกติ ซึ่งพิจารณาจากค่า Cook's Distance ของข้อมูล โดยนำค่าดังกล่าวมาสร้าง Index Plot ระหว่างค่า Cook's Distance และลำดับของข้อมูล เพื่อพิจารณาข้อมูลที่มีค่าที่แตกต่างไปจากกลุ่มซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่มีความผิดปกติ

## สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เป็นสถิติที่ใช้ในการสรุปลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลแต่ละตัวแปร ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด การแจกแจงความถี่เพื่อแจกแจงข้อมูลแต่ละตัวแปร
2. การวิเคราะห์การถดถอยแบบเชิงพหุ และสหสัมพันธ์

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ซึ่งได้แก่ ผลการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุน อัตราการเติบโตของกิจการ ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร และขนาดของกิจการ รวมถึงประเมินข้อมูลเกี่ยวกับความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกใช้วิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ โดยผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ส่วนที่ 2: การศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

#### ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ซึ่งได้แก่ ผลการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุน อัตราการเติบโตของกิจการ ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร และขนาดของกิจการเรียบร้อยแล้ว ซึ่งทดสอบโดยบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 74 บริษัท และบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีราคาทุนจำนวน 15 บริษัท รวมทั้งสิ้น 89 บริษัท ซึ่งจากจำนวนตัวอย่างดังกล่าวเป็นบริษัทที่มีค่าของข้อมูลที่ผิดปกติจำนวน 1 บริษัท ดังนั้นจึงเหลือบริษัทที่ใช้ในการทดสอบเป็นบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 73 บริษัท และบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีราคาทุนจำนวน 15 บริษัท รวมทั้งสิ้น 88 บริษัท โดยนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งแสดงตามตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

	Minimum		Maximum		Mean		Std.Deviation	
	Revalue	Cost	Revalue	Cost	Revalue	Cost	Revalue	Cost
N	73	15	73	15	73	15	73	15
ROA	-0.87	-0.17	0.63	0.17	0.02	0.07	0.18	0.08
DE	-16.35	0.09	31.70	2.53	1.42	0.90	4.35	0.66
M/B	-10.50	0.56	23.27	4.34	1.47	1.53	3.12	1.12
FAI	0.06	0.08	0.93	0.80	0.42	0.36	0.20	0.22
SIZE	8.16	8.91	10.94	10.79	9.45	9.62	0.61	0.51

Revalue = บริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่

Cost = บริษัทที่ใช้วิธีราคาทุน

ROA = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

DE = อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

M/B = อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี

FAI = อัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร

SIZE = ค่าลอการิทึมของสินทรัพย์รวม

จากตารางที่ 4-1 เป็นการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ ผลการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุน อัตราการเติบโตของกิจการ ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร และขนาดของกิจการ ซึ่งตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวนทั้งหมด 88 บริษัท แบ่งเป็น บริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่จำนวน 73 บริษัท และบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีราคาทุนจำนวน 15 บริษัท โดยผลการดำเนินงานของบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่มีขอบเขตระหว่างค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง -0.87 ถึง 0.63 โดยมีขอบเขตที่กว้างกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีราคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ -0.17 ถึง 0.17 และผลการดำเนินงานเฉลี่ยของบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 0.02 โดยมีค่าน้อยกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีราคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 0.18 โดยมีค่ามากกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีราคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.08

โครงสร้างเงินทุนของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีขอบเขตระหว่างค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง -16.35 ถึง 31.70 โดยมีขอบเขตที่กว้างกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.09 ถึง 2.53 และโครงสร้างเงินทุนเฉลี่ยของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 1.42 โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.9 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 4.35 โดยมีค่ามากกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.66

อัตราการเติบโตของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีขอบเขตระหว่างค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง -10.50 ถึง 23.27 โดยมีขอบเขตที่กว้างกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.56 ถึง 4.34 และอัตราการเติบโตเฉลี่ยของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 1.47 โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากับบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 3.12 โดยมีค่ามากกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.12

ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีขอบเขตระหว่างค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง 0.06 ถึง 0.93 โดยมีขอบเขตที่ใกล้เคียงกับบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.08 ถึง 0.80 และความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 0.42 โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากับบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 0.20 โดยมีค่าใกล้เคียงกับบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.22

ขนาดของกิจการของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีขอบเขตระหว่างค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง 8.16 ถึง 10.94 โดยมีขอบเขตที่ใกล้เคียงกับบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 8.91 ถึง 10.79 และขนาดของกิจการ โดยเฉลี่ยของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 9.45 โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 9.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบริษัทที่ใช้วิธีการาคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 0.61 โดยมีค่ามากกว่าบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้วิธีการาคาทุนซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.51

จากการแจกแจงของข้อมูลของตัวแปรอิสระดังกล่าว หากทดสอบด้วยการใช้แผนภาพการกระจาย (Scatter Plot and Histogram) จะพบว่าข้อมูลไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งในการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกไม่ได้กำหนดเงื่อนไขที่ว่าข้อมูลต้องมีการแจกแจงแบบปกติ และเนื่องจากตัวแปรตาม (Y) มีค่าได้เพียง 2 ค่า โดยมีการแจกแจงแบบเบอร์นูลลี ทำให้ค่าประมาณของ Y เป็นโอกาสที่เหตุการณ์ที่สนใจจะเกิดซึ่งมีค่า 0 กับ 1 ทำให้กราฟของสมการ โลจิสติกไม่ใช่เส้นตรง ดังนั้น เมื่อตัวแปรตามและตัวแปรอิสระไม่ได้มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น จึงไม่

จำเป็นต้องทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก แต่อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกมีเงื่อนไขข้อหนึ่งที่สำคัญมาก คือ ตัวแปรอิสระทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาจะต้องเป็นอิสระต่อกัน หรือไม่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างกันและกันมากเกินไป การที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองอาจก่อให้เกิดปัญหาที่เรียกว่า ปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ ซึ่งจะทำให้ผลการวิเคราะห์ความถดถอยผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริงได้ ซึ่งการตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือไม่ผู้วิจัยได้ทดสอบโดยการวิเคราะห์จากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยได้แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียสัน (Pearson) ดังตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามปี 2554 (n = 88)

VARIABLE	METHOD	ROA	DE	M/B	FAI	SIZE
METHOD	1.00					
ROA	0.11	1.00				
DE	-0.05	0.28	1.00			
M/B	0.01	0.28	0.49	1.00		
FAI	-0.10	-0.13	-0.10	-0.11	1.00	
SIZE	0.11	0.17	0.09	0.03	0.06	1.00

METHOD= วิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ROA = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

DE = อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

M/B = อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี

FAI = อัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร

SIZE = ค่าลอการิทึมยอดสินทรัพย์รวม

หลังจากตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกแล้ว ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาตีใหม่เป็นวิธีการราคาทุนจะถูกนำมาประมวลผล โดยการศึกษาครั้งนี้เลือกใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก เพื่อ

ตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม ดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

$$\text{METHOD}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{ROA}_{it} + \beta_2 \text{DE}_{it} + \beta_3 \text{M/B}_{it} + \beta_4 \text{FAI}_{it} + \beta_5 \text{SIZE}_{it} + \varepsilon_{it}$$

Variables	coefficient	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ROA	1.864*	0.953	3.823	1	0.051	6.450
DE	-0.693	0.677	1.049	1	0.306	0.500
M/B	0.406	1.164	0.121	1	0.728	1.500
FAI	-1.466	1.071	1.874	1	0.171	0.231
SIZE	0.951	0.595	2.560	1	0.110	2.589
Constant	-9.186	5.717	2.581	1	0.108	0.000
Chi-square	4.041					
Significance	0.853					
Nagelkerke R <sup>2</sup>	0.157					
Percentage						
Correct	0.808					
Cut off	0.50					

METHOD = วิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ROA = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

DE = อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

M/B = อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี

FAI = อัตราส่วนความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร

SIZE = ค่าลอการิทึมของสินทรัพย์รวม

\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1

\*\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

\*\*\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4-3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการติราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนสำหรับปี 2554 รวมทั้งสิ้น 88 บริษัท ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของสมการ พบว่า สมการที่ได้มีความเหมาะสมที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Chi-square มีค่าเท่ากับ 4.041 และค่า Significance เท่ากับ 0.853 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมการดังกล่าวมีความเหมาะสม ส่วนการอธิบายถึงความสามารถของตัวแปรอิสระในการอธิบายตัวแปรตามสามารถพิจารณาได้จากค่า Nagelkerke  $R^2$  ซึ่งเท่ากับ 0.157 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระในสมการสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 15.7 และเมื่อพิจารณาตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยรวมมีค่า p-value มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่าไม่มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการติราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $p < 0.05$ )

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิจัยที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1

H1: ผลการดำเนินงานของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการติราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก พบว่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.051 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือผลการดำเนินงานของกิจการเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการติราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $p > 0.05$ )

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิจัยที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2

H2: โครงสร้างเงินทุนของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการติราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก พบว่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.306 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือโครงสร้างเงินทุนเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการติราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนอย่างมีนัยสำคัญ ( $p > 0.05$ )

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3

ตารางที่ 4-3 แสดงผลการวิจัยที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3



H3: อัตราการเติบโตของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก พบว่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.728 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคืออัตราการเติบโตของกิจการเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนอย่างมีนัยสำคัญ ( $p > 0.05$ )

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 4

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิจัยที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 4

H4: ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก พบว่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.171 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของกิจการเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนอย่างมีนัยสำคัญ ( $p > 0.05$ )

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 5

ตารางที่ 4-3 แสดงผลการวิจัยที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 5

H5: ขนาดของกิจการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก พบว่า พบว่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.110 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือขนาดของกิจการเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนอย่างมีนัยสำคัญ ( $p > 0.05$ )

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก ได้ข้อสรุปว่า หากพิจารณาที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 พบว่าไม่มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

## ส่วนที่ 2 การศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินข้อมูลเกี่ยวกับความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ ซึ่งทดสอบโดยใช้กลุ่มตัวอย่างบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ในปี 2554 จำนวน 74 บริษัท โดยนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4-4 ดังนี้

ตารางที่ 4-4 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.deviation
P	74	0.09	95.25	15.96	20.43
BVPS_ADJ	74	- 2.70	110.75	11.17	19.57
RR	74	- 2.40	1.91	-0.13	0.88
EPS_ADJ	74	- 3.71	13.16	1.10	2.33
$\Delta$ DEPRE	74	-0.59	4.06	0.10	0.60

P = ราคาหลักทรัพย์ของบริษัท ณ วันที่นำส่งงบการเงิน

RR = ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ต่อหุ้น

BVPS\_ADJ = มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้นที่ไม่รวมส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

EPS\_ADJ = กำไรต่อหุ้นที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่ม

$\Delta$  DEPRE = ค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่มต่อกำไรสุทธิ (ผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่ยกเว้นจากฐานราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิม)

จากตารางที่ 4-4 เป็นการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรควบคุมของกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ปี 2554 จำนวน 74 บริษัท โดยเมื่อพิจารณาราคาหลักทรัพย์ซึ่งเป็นตัวแปรตาม พบว่ามีขอบเขตระหว่าง 0.09 ถึง 95.25 แต่โดยส่วนใหญ่บริษัทมีราคาหลักทรัพย์เฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 15.96 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 20.43

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ต่อหุ้น และค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่มต่อกำไรสุทธิ พบว่า ตัวแปรส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ต่อหุ้นมีขอบเขตระหว่างค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง -2.40 ถึง 1.91 ค่าเฉลี่ยส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ต่อหุ้นเท่ากับ -0.13 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 และตัวแปรค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่มต่อกำไรสุทธิมีขอบเขตระหว่างค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง -0.59 ถึง 4.06 ค่าเฉลี่ยค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่มต่อหุ้นเท่ากับ 0.10 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60

เมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุม ซึ่งได้แก่ มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น และกำไรต่อหุ้น พบว่า ตัวแปรมูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น มีขอบเขตค่อนข้างกว้าง โดยมีค่าสุดติดลบถึง 2.70 และมีค่าสูงสุดเท่ากับ 110.75 ค่าเฉลี่ยมูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้นเท่ากับ 11.17 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 19.57 และตัวแปรกำไรต่อหุ้นมีขอบเขตระหว่างค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง -3.71 ถึง 13.16 ค่าเฉลี่ยกำไรต่อหุ้นเท่ากับ 1.10 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.33

ตัวแปรทั้ง 3 ประเภทข้างต้นจะถูกนำมาวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ แต่ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุต้องมีการตรวจสอบว่าตัวแปรต่าง ๆ เป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุหรือไม่ และเงื่อนไขข้อหนึ่งที่สำคัญมาก คือ ตัวแปรอิสระทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาจะต้องเป็นอิสระต่อกัน หรือไม่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างกันและกันมากเกินไป การที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองอาจก่อให้เกิดปัญหาที่เรียกว่า ปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ซึ่งจะทำให้ผลการวิเคราะห์ความถดถอยผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริงได้ เช่น ความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระอาจมีอิทธิพลทำให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงแล้วตัวแปรอิสระเหล่านั้นอาจไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ดังนั้น ปัญหานี้จึงอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดได้ในที่สุด เนื่องจากปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุที่แฝงอยู่ในข้อมูลจะมีผลทำให้สมการความถดถอยที่หาได้มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่ลดลง

การตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือไม่สามารถตรวจสอบได้หลายวิธี เช่น การวิเคราะห์จากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อตรวจสอบทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยได้แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพีสัน ดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระปี 2554 (n = 74)

VARIABLE	P	BVPS_ADJ	RR	EPS_ADJ	$\Delta$ DEPRE
P	1.00				
BVPS_ADJ	0.66	1.00			
RR	0.51	0.58	1.00		
EPS_ADJ	0.72	0.56	0.40	1.00	
$\Delta$ DEPRE	-0.10	-0.07	0.02	-0.007	1.00

P = ราคาหลักทรัพย์ของบริษัท ณ วันที่นำส่งงบการเงิน

RR = ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ต่อหุ้น

BVPS\_ADJ = มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้นที่ไม่รวมส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

EPS\_ADJ = กำไรต่อหุ้นที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่ม

$\Delta$  DEPRE = ค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่มต่อกำไรสุทธิ (ผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่ยกมาจากราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิม)

ตารางที่ 4-5 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัว ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่พบว่า มีตัวแปรอิสระบางตัวมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 2 คู่ มีค่า 0.56 และ 0.58 ถึงแม้ว่า ตัวแปรอิสระจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันแต่ก็อยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก

อย่างไรก็ตาม ปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุอาจสร้างความรุนแรงได้ แม้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรจะอยู่ในระดับที่น้อยมาก ดังนั้นวิธีที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่งในการตรวจสอบว่าเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุหรือไม่ คือ การคำนวณค่า Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวถูกอธิบายโดยตัวแปรอิสระอื่นในระดับใด ถ้าค่า VIF มีค่ามากก็แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ มาก และตามปกติค่า VIF ที่มากกว่า 10 ขึ้นไปจะถือว่าอยู่ในระดับที่จะก่อให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุได้ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่าค่า VIF ที่สูงสุดสำหรับการศึกษานี้มีค่าเพียง 1.964 เท่านั้น (มูลค่าส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น) ดังนั้นผลที่ได้จึงสามารถเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าการศึกษานี้จะไม่เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ และการตีความผลที่ได้จากการวิเคราะห์จะมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือในระดับที่สูง

สำหรับเงื่อนไขความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้นของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และเงื่อนไขอื่น ๆ ของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับค่าความคลาดเคลื่อน เช่น

การแจกแจงแบบปกติ ความเป็นอิสระระหว่างกัน เมื่อทำการทดสอบโดยการใช้อุปรกรณ์และแผนภาพการกระจายพบว่าผลการทดสอบเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ทุกประการ โดยรายละเอียดผลการทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุสามารถพิจารณาได้จากภาคผนวก

หลังจากตรวจสอบเงื่อนไขทั้งหมดของการวิเคราะห์ความถดถอยแล้ว ข้อมูลเกี่ยวกับความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่จะถูกนำมาประมวลผล โดยการศึกษาครั้งนี้เลือกใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-8 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

$$P_{it} = \beta_0 + \beta_1 BVPS\_ADJ_{it} + \beta_2 RR_{it} + \beta_3 EPS\_ADJ_{it} + \beta_4 \Delta DEPRE_{it} + \epsilon_{it}$$

Variables	Expected	Unstandardized Coefficients B	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
(Constant)		8.833		4.557	0.00
BVPS_ADJ	+	0.268**	0.257	2.565	0.013
RR	+	4.163**	0.180	2.036	0.046
EPS_ADJ	+	4.531***	0.517	5.950	0.000
$\Delta DEPRE$	-	-2.974	-0.088	-1.223	0.225

R = 0.804      R<sup>2</sup> = 0.647      Adjusted R<sup>2</sup> = 0.627

F-value = 31.635      Sig = 0.000      R<sup>2</sup> Change = 0.647

P = ราคาหลักทรัพย์ของบริษัท ณ วันที่นำส่งงบการเงิน

BVPS\_ADJ = มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้นที่ไม่รวมส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

RR = ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ต่อหุ้น

EPS\_ADJ = กำไรต่อหุ้นที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่ม

$\Delta DEPRE$  = ค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่มต่อกำไรสุทธิ (ผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาทีคำนวณจากฐานราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิม)

\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1

\*\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

\*\*\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตารางที่ 4-8 แสดงผลการวิเคราะห์ความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ปี 2554 จำนวน 74 บริษัท ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยรวมมีค่า p-value เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 ค่าสถิติดังกล่าวจะใช้ตรวจสอบสมมติฐานที่ว่าราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร จากผลการทดสอบทำให้สรุปได้ว่า ราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร ในจำนวนตัวแปรอิสระ 4 ตัว เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.804 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก โดยตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวสามารถอธิบายความผันแปรของราคาหลักทรัพย์ได้เท่ากับ 62.7% ( $Adj.R^2 = 0.627$ )

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 6

ตารางที่ 4-8 แสดงผลการวิจัยที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 6

H6: ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัท

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยโดยประมาณของส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีค่าเท่ากับ 4.163 กล่าวคือหากส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของบริษัทเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจะเพิ่มขึ้น 4.163 หน่วย โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ซึ่งความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกับที่คาดไว้ และเมื่อพิจารณาค่า p-value ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.046 โดยมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ( $p < 0.05$ )

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 7

ตารางที่ 10 แสดงผลการวิจัยที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 7

H7: ผลต่างของค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาทุนและฐานราคาตีใหม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัท

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.225 โดยมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 แสดงว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือผลต่างของค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาทุนและฐานราคาตีใหม่ไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ( $p > 0.05$ )

### สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ได้ข้อสรุปว่าส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ แสดงให้เห็นว่าส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของนักลงทุน สำหรับผลต่างของค่าเสื่อมราคาทีคำนวณจากฐานราคาทุนและฐานราคาตีใหม่ไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดสอบที่เป็นบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ส่วนใหญ่มีการตีราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน จึงทำให้ผลกระทบของค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นจากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อกำไรสุทธิมีน้อย

## บทที่ 5

### สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาดีใหม่เป็นวิธีการราคาทุน และศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีการราคาดีใหม่ โดยใช้ข้อมูลงบการเงินประจำปี และราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554 โดยส่วนแรกเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาดีใหม่เป็นวิธีการราคาทุน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้วิธีการราคาดีใหม่และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาดีใหม่มาเป็นวิธีการราคาทุน สำหรับงานวิจัยส่วนที่สองเป็นการศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีการราคาดีใหม่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้วิธีการราคาดีใหม่ โดยจะนำข้อมูลในแต่ละส่วนมาวิเคราะห์เบื้องต้น โดยใช้สถิติพรรณนา และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกและวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ทำให้ได้ข้อสรุปและอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังนี้

#### สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาดีใหม่เป็นวิธีการราคาทุน

จากการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาดีใหม่เป็นวิธีการราคาทุน ซึ่งประกอบด้วย ผลการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุน อัตราการเติบโตของกิจการ ความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวร และขนาดของกิจการ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ไม่มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาดีใหม่เป็นวิธีการราคาทุนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยปัจจัยด้านผลการดำเนินงานของกิจการ ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตราราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีการราคาดีใหม่เป็นวิธีการราคาทุน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Healy (1985); Gaver and others, (1995); Guidry and others (1999) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของแผนการจ่าย โบนัสกับการกำหนดนโยบายการบัญชีของผู้บริหาร ซึ่งจากการวิจัยพบว่ากิจการที่มีผลการดำเนินงานที่ดีมีแนวโน้มที่จะ



เลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่ทำให้ตัวเลขกำไรสูงขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้กับตนเอง ทั้งนี้อาจมาเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดสอบที่เป็นบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ส่วนใหญ่มีการตีราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน จึงทำให้ผลกระทบของค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นจากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อผลการดำเนินงานมีน้อย จึงอาจทำให้ไม่พบความความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของกิจการกับการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ปัจจัยด้านโครงสร้างเงินทุนของกิจการไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ink Tay (2009) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนของกิจการกับการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาทำการศึกษาที่เป็นบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ส่วนใหญ่มีการตีราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน จึงทำให้ผลกระทบของค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นจากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อกำไรสุทธิมีน้อย รวมถึงการตีราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดินจะทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นมีมูลค่าสูงขึ้นส่งผลให้อัตรากำไรส่วนนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงซึ่งเป็นผลดีต่อกิจการ เพราะถ้าหากอัตรากำไรส่วนนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าสูงอาจเสี่ยงต่อการฝ่าฝืนเงื่อนไขข้อตกลงสัญญาเงินกู้ ดังนั้นจึงไม่มีมูลเหตุให้กิจการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนเพื่อเสี่ยงต่อการฝ่าฝืนเงื่อนไขข้อตกลงสัญญาเงินกู้ จึงอาจทำให้ไม่พบความความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนของกิจการกับการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ปัจจัยด้านอัตรากำไรเฉลี่ยของกิจการไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ink Tay (2009) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตรากำไรเฉลี่ยของกิจการกับการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดสอบมีอัตรากำไรเฉลี่ยของกิจการที่ใกล้เคียงกันซึ่งสามารถพิจารณาได้จากผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา จึงอาจทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตรากำไรเฉลี่ยของกิจการกับการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ปัจจัยด้านความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของกิจการไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ Ink Tay (2009) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของกิจการกับการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดสอบที่เป็นบริษัทที่ใช้วิธีราคา

ตีใหม่ส่วนใหญ่มีการตีราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน จึงทำให้ผลกระทบของค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นจากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อผลการดำเนินงานมีน้อย จึงอาจทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของกิจการกับการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

ปัจจัยด้านขนาดของกิจการไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ Lin and Peasnell (2000a) and Ink Tay (2009) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการกับการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และขัดแย้งกับงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของขนาดของกิจการกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีต่าง ๆ เช่น Dopuch and Pincus (1988) Kuo (1993) สิริยา สุขขา (2547) และวัลลภ เผ่านักรบ (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือ โดยพบว่าขนาดของกิจการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือ รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแสดงรายการในงบกระแสเงินสดของสุณิสา กลิ่นชื่น (2552) พบว่าขนาดของกิจการมีอิทธิพลต่อการเลือกแสดงรายการในงบกระแสเงินสด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดสอบมีขนาดของกิจการที่ใกล้เคียงกันซึ่งสามารถพิจารณาได้จากผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา จึงอาจทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการกับการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุน

จากการทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลการดำเนินงานของกิจการ ปัจจัยด้านโครงสร้างเงินทุนของกิจการ ปัจจัยด้านอัตราการเติบโตของกิจการ ปัจจัยด้านความเข้มข้นของสินทรัพย์ถาวรของกิจการ และปัจจัยด้านขนาดของกิจการพบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากวิธีราคาตีใหม่เป็นวิธีราคาทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการที่ผู้บริหารของกิจการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีราคาตีใหม่นั้นไม่มีแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังในการเลือกนโยบายการบัญชีเหล่านั้น เนื่องจากไม่พบปัจจัยที่มีแนวโน้มทำให้กิจการเปลี่ยนวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เพื่อตกแต่งข้อมูลในงบการเงิน

ส่วนที่ 2 การศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เพื่อศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้น และผลต่างของค่าเสื่อมราคาที่ดิน

จากฐานราคาทุนและฐานราคาตีใหม่ต่อกำไรสุทธิกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผลการทดสอบพบว่าส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ Easton and others (1993) Barth and Clinch (1998) Aboody and others (1999) และงานวิจัยในประเทศไทยของ Pisek (2006) โดยทั้งหมดนี้พบว่าส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าข้อมูลส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้นที่เปิดเผยไว้ในงบการเงินเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่านักลงทุนให้ความสำคัญกับข้อมูลส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้น เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้พบความสัมพันธ์ของส่วนเกินทุน จากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้นกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่อหุ้นสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ แสดงว่าผลการวิจัยให้หลักฐานสนับสนุนถึงวิธีการตีราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ซึ่งให้ข้อมูลที่มีประโยชน์และมีความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจมากกว่าวิธีราคาทุน โดยนักลงทุนสามารถนำผลการวิจัยที่ได้นี้เป็นแนวทางพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์สำหรับการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ และสามารถใช้เป็นข้อมูลต่อสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์เพื่อสนับสนุนถึงประโยชน์ของการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่ต่อข้อมูลในงบการเงิน โดยวิธีราคาตีใหม่จะให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อนักลงทุนในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ รวมถึงทำให้ข้อมูลในงบการเงินสะท้อนความเป็นจริงมากกว่าวิธีราคาทุนเดิม

สำหรับผลต่างของค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาทุนและฐานราคาตีใหม่ต่อกำไรสุทธิ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวคือผลต่างของค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากฐานราคาทุนและฐานราคาตีใหม่ต่อกำไรสุทธิเป็นข้อมูลที่ไม่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจต่อนักลงทุน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ Ronald (2002) ที่พบว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ และงานวิจัยในต่างประเทศของ Prezas, Simonyan and Vasudevan (2009) รวมถึงงานวิจัยในประเทศไทยของฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ (2554) ที่พบว่าต้นทุนขายมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดสอบ ที่เป็นบริษัทที่ใช้วิธีราคาตีใหม่ส่วนใหญ่มักมีการตีราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน จึงทำให้ผลกระทบของค่าเสื่อมราคา

เพิ่มขึ้นจากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์ต่อคำไรสุทธิมีน้อย

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์ว่ามีความสัมพันธ์กับการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินหรือไม่
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจขยายช่วงเวลาในการทดสอบ โดยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างปี หลังจากที่มีมาตรฐานมีผลบังคับเพื่อให้เห็นผลกระทบจากการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

## บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล* (พิมพ์ครั้งที่ 7).  
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วยการใช้ SPSS for Windows* (พิมพ์ครั้งที่ 5).  
กรุงเทพฯ: ชรรรมสาร.
- กิตติมา อัครนุพงศ์. (2546). *ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีไทยในปี 2542 ต่อความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลทางการบัญชี*. คุยฎิณิพนธ์บัญชี คุยฎิบัณฑิต, สาขาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุลสุขดา ศิริสม. (2546). *ปัจจัยที่มีผลทำให้ข้อมูลกระแสเงินสดมีประโยชน์มากกว่าข้อมูลกำไรในการกำหนดราคาหลักทรัพย์: การศึกษาในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. คุยฎิณิพนธ์บัญชีคุยฎิบัณฑิต, สาขาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์. (2554). *ผลกระทบของข้อมูลทางบัญชีที่มีต่อผลตอบแทนเกินปกติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ธนกร ม้าแก้ว. (2544). *ทฤษฎีสมมาตรของข้อมูลข่าวสาร: ผลงานเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ประจำปี 2001 รวบรวมและสรุปโดย ธนกร ม้าแก้ว*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเศรษฐกิจและการเงินแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนวล เขียวรัตน์. (2539). *ผลกระทบของการประกาศกำไรสุทธิทางบัญชีต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเศรษฐกิจและการเงินแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนวล วิเศษสรรพ. (2545). *การวิจัยคุณค่าของข้อมูลทางบัญชีและการทบทวนวรรณกรรมการวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับทางเลือกทางการบัญชี*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยบริหารธุรกิจและรัฐกิจ.
- ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์หุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. คุยฎิณิพนธ์บัญชีคุยฎิบัณฑิต, สาขาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัลลภ เฝ้านกรบ. (2552). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือและผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงิน กรณีศึกษา : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบัญชี, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์. (2544). *ผลกระทบของความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมและการส่งผ่านข้อมูล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริยา สุขขา. (2547). *นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุณิสา กลิ่นชื่น. (2552). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงรายการในงบกระแสเงินสด กรณีศึกษา : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบัญชี, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Aboody, D., Barth, M. E., & Kasznik, R. (1999). Revaluation of fixed asset and future firm performance: Evidence from the UK. *Journal of Accounting and Economics Research*, 26(2), 49-178.
- Ahsan, H. (2004). Impact of earnings management on value relevance of accounting information: Empirical evidence from Japan. *Managerial Financial Finance*, 30(1), 1-8.
- Alsalmán, A. M. (2003). The value relevance of accounting numbers and the implications for international accounting standards harmonization: Evidence Saudi Arabia Kuwait. *Dissertation Abstracts International*, 2, 274-A.
- Anderson, T. (1992). Accounting earning announcements and differential predislosure information. *Abacus*, 28(2), 121-132.
- Baginski, S. P. (1987). Intra-industry information transfers associated with management forecasts of earnings. *Journal of Accounting Research*, 25(2), 196-216.
- Barker, R. G. (2003). Trend globle accounting is coming. *Harvard Business Review*, 81(4), 24-25.
- Ball, R. & Kothari, S., (1991). Security returns around earnings announcements. *The Accounting Review*, 66, 718-738.
- Ball, R., & Philip, B. (1968). An empirical evaluation of accounting income numbers. *Journal of Accounting research*. 6(2), 159-178.

- Barlev, B., Fried, D., Haddad, J. R., & Livnat, J. (2007). Revaluation of revaluations: A cross-country examination of the motives and effects on future performance. *Journal of Business Finance and Accounting*, 34(7-8), 1025-1050.
- Barth, M. E. (1994). Fair value accounting: Evidence from investment securities and the market valuation of banks. *The Accounting Review*, 69(1), 1-25.
- Barth, M. E., & Clinch, G. (1998). Revaluating financial, tangible, and intangible assets: associations with share prices and non market-based estimates. *Journal of Accounting Research*, 36(Autumn), 199-233.
- Beaver, W. H. (1968). The information content of annual earnings announcement. *Journal of Accounting Research*, 6(3), 67-92.
- Biddle, G. C., Seow, G. S., & Siegel, A. F. (1995). Relative versus incremental information content. *Contemporary Accounting Research*, 2(1), 1-23.
- Black, E. L., Sellers, K. F., & Manly, T. S. (1998). Earnings management using asset sales: An international study of countries allowing noncurrent asset revaluation. *Journal of Business Finance and Accounting*, 25(9-10), 1287-1317.
- Brown, P., Izan, H. Y., & Loh, Alfred, L. (1992). Fixed asset revaluations and managerial incentives. *Abacus*, 28(3), 36-57
- Chen, K. C. W., & Lee, C.-W. J.. (1995). Executive bonus plans and accounting trade-offs: the case of the oil and gas industry, 1985–86. *The Accounting Review*, 70, 91–111.
- Collins, D. W., & Kothari, S. P. (1989). An analysis of intertemporal and cross sectional determinants of earnings response coefficient. *Journal of Accounting and Economics*, 11(7), 143-182.
- Collins, D. W., Maydew, L. E., & Weiss, S. I. (1997). Changes in the value relevance of earning and book values over the past forty years. *Journal of Accounting and Economics*, 24(8), 39-67.
- Harry, D., Linda, D., & Skinner, D. J. (1994). Accounting choices in trouble companies. *Journal of Accounting and Economics*, 17, 113-143.
- DeFond, M. L., & Jiambalvo, J. (1994). Debt covenant violation and manipulation of accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 17, 145-176.

- Dopuch, N., & Pincus, M. (1988). Evidence on the choice of inventory Accounting methods : LIFO Versus FIFO. *Journal of Accounting Research*, 26, 28-59.
- Dyna, S. J. S. (2010). *Managerial incentives behind fixed asset revaluations: Evidence from New Zealand Firms*. Working paper series, 3(1), Department of Accountancy and Business Law, University of Otago.
- Easton, P. D. & Harris, T. S. (1991). Earnings as an explanation variable for returns. *Journal of Accounting research*, 29(Autumn), 19-36.
- Easton, P. D., Edey, P., H., & Harris, T. S. (1993). An investigation of revaluations of tangible long-lived assets. *Journal of Accounting Research*, 31, 1-38.
- Elliott, J., & Shaw, W. (1988). Write-offs as accounting procedures to manage perceptions. *Journal of Accounting Research*, 26(Suppl.), 91-119.
- Fama, E. (1970). Efficient capital market: A review of theory and empirical work. *Journal of finance*, 25 (May), 383-417.
- Foster, G. (1981). Intra industry information transfers associated with earnings releases. *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 201-232.
- Francis, J., Hanna, D., & Vincent. L., (1996). Causes and effects of discretionary asset write-offs. *Journal of Accounting Research*, 34(Suppl.), 117-134.
- Francis, J., & Schipper, K. (1999). *Have financial statement lost their value relevance*. *Journal of Accounting Research*, 37(Autumn), 319-352.
- Freeman, R. (1987). The association between accounting earnings and security returns for large and small firms. *Journal of Accounting and Economics*, 9(7), 195-228.
- Gaver, J. J., Gaver, K. M., & Austin, J. R. (1995). Additional evidence on bonus plans and income management. *Journal of Accounting and Economics*, 19, 3-28.
- Godfrey, J., Hodgson, A. & Scott, H. (2000). *Accounting Theory (4<sup>th</sup> ed.)* Singapore: John Wiley.
- Guidry, F., Andrew J. L., & Steve, R. (1999). Earnings-based bonus plans and earnings management by business-unit managers. *Journal of Accounting and Economics*, 26, 113-142.
- Healy, P. M. (1985). The effect of bonus schemes on accounting decisions. *Journal of Accounting and Economics*, 7, 85-107.



- Healy, P., & Palepu, K., (1990). Effectiveness of accounting-based dividend covenants. *Journal of Accounting and Economics*, 12, 97-123.
- Henderson, S., & Goodwin, J. (1992). The case against asset revaluation. *Abacus*, 28(3), 75-87.
- Ink, T. (2009). *Fixed Asset Revaluation: Management incentives and market reactions*. A Thesis of Master Degree, Master of Commerce and Management, Lincoln University.
- Ittner, C., Larcker, D., & Rajan, M (1997). The choice of performance measures in annual bonus contracts. *The Accounting Review*, 72, 231-255.
- Kang, C. (2002). SFAS No.142 effect on 2002 earnings. *Commercial Lending Review*, 17(3), 15-20.
- Kilpatrick, B. G., & Wilburn, N. L. (2003). New goodwill guidelines: Impact on financial ratios. *The RMA Journal*, 85(6), 62-64.
- Kuo, H. (1993). How Do Small firms make inventory accounting choice. *Journal of Business Finance and Accounting*, 20(3), 373-392.
- Lev, B. (1989). On the usefulness of earnings and earnings research: Lesson and direction from two decades of empirical research. *Journal of Accounting Research*, 27(3), 153-192.
- Lev, B., & Zarowin, P. (1999). The boundaries of financial reporting and how to extent them. *Journal of Accounting research*, 37(2), 353-385.
- Lin, Y. C., & Peasnell, K. V. (2000a). Fixed asset revaluation and equity depletion in the UK. *Journal of Business Finance and Accounting*, 27(3-4), 359-394.
- Lin, Y. N., & Peasnell, K. V. (2000b). Asset revaluation and current cost accounting: UK corporate disclosure decisions in 1983. *British Accounting Review*, 32, 161-187.
- Lipe, R. C., & Freeman, R. N. (1986). The information contained in the components of earning/discussion. *Journal of Accounting Research*, 24(Supplement), 37-64.
- Mark, E., & Robert. L. H. (1981). An Income Strategy Approach to the Positive Theory of Accounting Standard Setting/Choice. *Journal of Accounting and Economics*, 3(2), 129-149.
- Missonier-Piera, F. (2007). Motives for fixed-asset revaluation: An empirical analysis with Swiss data. *International Journal of Accounting*, 42(2), 186-205.

- Mostafa, A. E. S., & Metwally, K. A. (2005). The value relevance of earnings and book values in equity valuation: An international perspective the case of Kuwait. *International Journal of Commerce and Management*, 14(1), 68-79.
- Mufeed, R. (2003). Effects of introducing international accounting standards on Amman stock exchange. *Journal of American Academy of Business*, 3(2), 361-366.
- Narktabtee, K. (2000). *The Implication of Accounting Information in the Thai Capital Market*. Doctoral dissertation. Business Administration, Graduate School, University of Arkansas, Fayetteville.
- Ohlson, J. A. (1995). Earnings, book value, and dividends in equity valuation. *Contemporary Accounting Research*, 12(Winter), 661-687.
- Srisawadi, P. (1996). *The Relationship between stock returns and information in Thailand*. Unpublished doctoral dissertation, Boston University, Boston.
- Chainirun, P. (2006). *Fixed Asset Revaluation: Management Motivation and Value Relevance*. Doctoral dissertation, Business Administration, Chulalongkorn University.
- Pourciau, S. (1993). Earnings management and nonroutine executive changes. *Journal of Accounting and Economics*, 16, 317-336.
- Prezas, P. A., Simonyan, K., & Vasudevan, G. (2009). *The Effect of Offshoring on Firm Value and Performance*. Working paper of Business Finance, Suffolk University.
- Rippington, F.A., & Taffler, R. J. (1995). The information content of firm financial disclosures. *Journal of Business Finance and Accounting*, 22(3), 345-362.
- Ronald, Z. (2002). Information Content of Earnings and Earnings Components of Commercial Banks : Impact of SFAS No.115. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 18, 405-421
- Smith, C., & Warner, J. (1979). On financial contracting: An analysis of bond covenants. *Journal of Financial Economics*, 7(6), 117-161.
- Strong, J., & Meyer, J., (1987). Asset write-downs: managerial incentives and security returns. *Journal of Finance*, 42, 643-661.
- Vacharajittipan, S. (1990). *The Information Content of Quarterly Earnings: The Case of Thailand*. Doctoral dissertation, Accounting, George Washington University.

- Sweeney, A. P. (1994). Debt-covenant violations and managers' accounting responses. *Journal of Accounting and Economics*, 17, 281-308.
- Watts, R., & Zimmerman, J. (1986). *Positive Accounting Theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Whittred, G., & Chan, Y. Kai. (1992). Asset revaluations and the mitigation of underinvestment. *Abacus*, 28(3), 58-74.
- Wu, S. H., Koo, M., & Kao, T. C. (2005). Comparing the Value Relevance of Accounting Information in China: Standards and Factors effects. Retrieved August 29, 2007, from <http://www.business.uiuc.edu/accountancy/research>.

ภาคผนวก

### การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

เนื่องจากในการวิจัยนี้ได้มีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในส่วนของการศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยราคาตีใหม่ ซึ่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่ใช้วิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีการราคาตีใหม่ โดยใช้ข้อมูลปี 2554 รวม 74 ตัวอย่าง จึงมีการต้องตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุซึ่งเกี่ยวข้องกับค่าความคลาดเคลื่อน (Residual) ซึ่งมี 5 ข้อ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ นั่นคือ  $E(e) = 0$
2. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ
3. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระต่อกัน
4. ค่าแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า
5. ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระต่อกัน
6. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ นั่นคือ  $E(e) = 0$

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองของค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด จะทำให้  $\sum e_i = 0$  เนื่องจาก ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน  $= E(e) = \sum e_i = 0 = 0$  ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้เป็นจริงเสมอ

$$\frac{\quad}{n} \quad \frac{\quad}{n}$$

1. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

การตรวจสอบว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ จะใช้สถิติทดสอบคือ Kolmogorov-Smirnov Test (K-S Test) เป็นการเปรียบเทียบค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมของข้อมูลตัวอย่างกับค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมของข้อมูลภายใต้สมมติฐานที่ว่า ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ ถ้าค่าความแตกต่างต่ำ แสดงว่าการแจกแจงเป็นแบบปกติ โดยมีสมมติฐานของการทดสอบ คือ

$H_0$ : คำนีการเปิดเผยข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ

$H_1$ : คำนีการเปิดเผยข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ

ผลการทดสอบจะพิจารณาได้จากค่า p-value ถ้าค่า p-value น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานนี้ แสดงว่า ข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ โดยจากผลการ

ทดสอบการแจกแจงของการศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีการราคาตีใหม่ พบว่า มีค่า  $p$ -value เท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่าข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้ไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ แต่อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามากกว่า 30 ตัวอย่าง กล่าวคือ ในทางสถิติสามารถบอกได้ว่าตัวอย่างที่ศึกษามีการแจกแจงแบบปกติแล้ว

## 2. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระต่อกัน

การตรวจสอบความเป็นอิสระต่อกันของค่าความคลาดเคลื่อน เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนที่เรียกว่า Autocorrelation ซึ่งเป็นการตรวจสอบสมมติฐานของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson ทดสอบความสัมพันธ์ของ  $e_t$  และ  $e_{t-1}$  เป็นอิสระกันหรือไม่

ถ้า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 2 (นั่นคือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5) จะสรุปว่า  $e_t$  และ  $e_{t-1}$  เป็นอิสระกัน

ถ้า Durbin-Watson  $< 1.5$  แสดงว่า ความสัมพันธ์ของ  $e_t$  และ  $e_{t-1}$  อยู่ในทิศทางบวก และถ้า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า  $e_t$  และ  $e_{t-1}$  มีความสัมพันธ์กันมาก

ถ้า Durbin-Watson  $> 2.5$  แสดงว่า ความสัมพันธ์ของ  $e_t$  และ  $e_{t-1}$  อยู่ในทิศทางลบ และถ้า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 4 แสดงว่า  $e_t$  และ  $e_{t-1}$  มีความสัมพันธ์กันมาก

หรือจะพิจารณาจากค่า Significance ของสถิติทดสอบ Durbin-Watson ถ้าค่า Significance น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐาน หรือสรุปได้ว่า  $e_t$  และ  $e_{t-1}$  มีความสัมพันธ์กัน

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้จะทำการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของค่าความคลาดเคลื่อนโดยใช้ค่า Durbin-Watson ในการตรวจสอบ โดยการศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีการราคาตีใหม่มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.4 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1.5 แสดงว่า  $e_t$  และ  $e_{t-1}$  มีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มากนัก ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

## 3. ค่าแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า

การตรวจสอบค่าแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนเป็นการตรวจสอบว่า  $\text{Var}(e) = \sigma^2 =$  ค่าคงที่ทุกค่าของ  $X$  กรณีที่  $\text{Var}(e)$  ไม่เท่ากันทุกค่าของ  $X$  จะเรียกว่าเกิดปัญหา Heteroscedastic การทดสอบความแตกต่างกันของค่าแปรปรวนหรือการกระจายของข้อมูลหลาย ๆ ชุดหรือหลาย ประชากร ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเท่ากันของค่าเฉลี่ยของหลาย ประชากร สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ The Levene Test โดยใช้สมมติฐานในการทดสอบดังนี้

$H_0$ : ความแปรปรวนของราคาหลักทรัพย์เท่ากัน

$H_1$ : ความแปรปรวนของราคาหลักทรัพย์อย่างน้อย 1 ค่าที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบจะพิจารณาได้จากค่าสถิติ Levene หรือ p-value ถ้าค่า p-value น้อยกว่า ระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานนี้ ซึ่งแสดงว่า ความแปรปรวนไม่เท่ากัน จาก ผลการทดสอบ พบว่า ค่า p-value ของการศึกษาความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการ เลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ด้วยวิธีราคาตีใหม่มีค่าเท่ากับ 0.087 ซึ่งมากกว่าระดับ นัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 จึงไม่ปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่าข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้มี ความแปรปรวนที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงถือว่าค่าแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าคงที่ ซึ่ง เป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

#### 4. ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระต่อกัน

การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสามารถพิจารณาได้จากค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งถ้าค่า Tolerance ของตัวแปร  $X_i$  มีค่าต่ำหรือมีค่า ใกล้ศูนย์ แสดงว่า ตัวแปรอิสระ  $X_i$  มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆมาก ส่วนค่า VIF ถ้ามีค่า มากกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ  $X_i$  มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆมาก ซึ่งจะทำให้เกิด ปัญหา Multicollinearity เป็นการขัดแย้งกับเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอย

ตารางผนวก ค่า Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระของการศึกษา  
 ความมีประโยชน์ของข้อมูลในงบการเงินจากการเลือกวิธีการตีราคาที่ดิน อาคาร และ  
 อุปกรณ์ ด้วยวิธีราคาตีใหม่

ตัวแปร	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของราคาหลักทรัพย์	
	Tolerance	VIF
BVPS_ADJ	0.509	1.964
RR_PS	0.656	1.524
EPS_ADJ	0.678	1.476
DEPRE/NI	0.989	1.011

BVPS\_ADJ = มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้นที่ไม่รวมส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

RR\_PS = ส่วนเกินทุนจากการตีราคาหลักทรัพย์ต่อหุ้น

EPS\_ADJ = กำไรต่อหุ้นที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่ม

DEPRE/NI = ค่าเสื่อมราคาที่ดินอาคาร และอุปกรณ์ในส่วนที่ตีราคาเพิ่มต่อกำไรสุทธิ (ผลต่างระหว่างค่าเสื่อม  
 ราคาที่คำนวณจากฐานราคาตีใหม่และฐานราคาทุนเดิม)

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรมีค่าไม่ใกล้ศูนย์ และค่า  
 Variance Inflation Factor (VIF) ส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระ  
 ทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีความสัมพันธ์กันเองหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ตัวแปรอิสระทุกตัว  
 เป็นอิสระต่อกัน